

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 19. listopada 2018.
(OR. en)

13315/18
ADD 1

Međuinstitucijski predmet:
2018/0358 (NLE)

WTO 267
SERVICES 65
FDI 43
COASI 252

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	19. listopada 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 693 final - ANNEX 1
Predmet:	PRILOG Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju Sporazuma o zaštiti ulaganja između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Socijalističke Republike Vijetnama, s druge strane

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 693 final - ANNEX 1.

Priloženo: COM(2018) 693 final - ANNEX 1

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 17.10.2018.
COM(2018) 693 final

ANNEX 1

PRILOG

Prijedlogu odluke Vijeća

o sklapanju Sporazuma o zaštiti ulaganja između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Socijalističke Republike Vijetnama, s druge strane

SPORAZUM O ZAŠTITI ULAGANJA
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE
I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE,
I SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE VIJETNAMA,
S DRUGE STRANE,

EUROPSKA UNIJA

dalje u tekstu „Unija”,

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

REPUBLIKA HRVATSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA, i

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

s jedne strane, dalje u tekstu zajedno „stranka EU-a”, i

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA VIJETNAM,

s druge strane, dalje u tekstu „Vijetnam”,

dalje u tekstu zajedno „stranke”,

PREPOZNAJUĆI svoje dugotrajno i čvrsto partnerstvo utemeljeno na zajedničkim načelima i vrijednostima koje se odražavaju u *Okvirnom sporazumu o sveobuhvatnom partnerstvu i suradnji između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Socijalističke Republike Vijetnam, s druge strane*, potpisanom u Bruxellesu 27. lipnja 2012. (dalje u tekstu „Sporazum o partnerstvu i suradnji”), te važnost svojega gospodarskog, trgovinskog i ulagačkog odnosa, uključujući kako se on odražava u *Sporazumu o slobodnoj trgovini između Europske unije i Socijalističke Republike Vijetnam*, potpisanom u Bruxellesu dd./mm./gggg. (dalje u tekstu „Sporazum o slobodnoj trgovini”);

ŽELEĆI dalje jačati svoj gospodarski odnos u okviru svojih općih odnosa i u skladu s njima te uvjereni da će se ovim Sporazumom stvoriti novo ozračje za razvoj ulaganja između stranaka;

PREPOZNAJUĆI da će se ovim Sporazumom dopuniti i promicati naponi usmjereni na regionalnu gospodarsku integraciju;

ODLUČNE jačati svoj gospodarski, trgovinski i ulagački odnos u skladu s ciljem održivog razvoja u njegovoj gospodarskoj, socijalnoj i ekološkoj dimenziji te promicati ulaganja na temelju ovog Sporazuma vodeći računa o visokom stupnju zaštite okoliša i rada te mjerodavnim međunarodno priznatim normama i sporazumima;

ŽELEĆI poboljšati životni standard, promicati gospodarski rast i stabilnost, stvarati nove mogućnosti zapošljavanja i unaprijediti opće blagostanje te, u tu svrhu, potvrditi svoju posvećenost promicanju ulaganja;

POTVRĐUJUĆI svoju posvećenost načelima održivog razvoja iz Sporazuma o slobodnoj trgovini;

PREPOZNAJUĆI važnost transparentnosti kako se odražava u njihovim obvezama iz Sporazuma o slobodnoj trgovini;

POTVRĐUJUĆI svoju posvećenost *Povelji Ujedinjenih naroda*, potpisanoj u San Franciscu 26. lipnja 1945., i uzimajući u obzir načela utvrđena u *Općoj deklaraciji o ljudskim pravima*, koju je donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda 10. prosinca 1948.;

OSLANJAJUĆI SE na svoja prava i obveze iz *Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije*, potpisanog u Marakešu 15. travnja 1994. (dalje u tekstu „Sporazum o WTO-u”), i drugih multilateralnih, regionalnih i bilateralnih sporazuma i dogovora čije su stranke, a posebno iz Sporazuma o slobodnoj trgovini;

ŽELEĆI promicati konkurentnost svojih poduzeća na način da im osiguraju predvidljiv pravni okvir za njihove ulagačke odnose,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

POGLAVLJE 1.

CILJEVI I OPĆE DEFINICIJE

ČLANAK 1.1.

Cilj

Cilj je ovog Sporazuma poboljšati ulagačke odnose između stranaka u skladu s odredbama ovog Sporazuma.

ČLANAK 1.2.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

- (a) „fizička osoba stranke” znači, u slučaju stranke EU-a, državljanin jedne od država članica Unije u skladu s njezinim domaćim zakonima¹ i propisima te, u slučaju Vijetnama, državljanin Vijetnama u skladu s njegovim domaćim zakonima i propisima;

¹ Pojam „fizička osoba” uključuje fizičke osobe sa stalnim boravištem u Latviji koje nisu državljani Latvije ili druge države, ali u skladu sa zakonima i propisima Latvije imaju pravo na putovnicu za strance.

- (b) „pravna osoba” znači svaki pravni subjekt valjano osnovan ili drukčije organiziran na temelju važećeg prava radi stjecanja dobiti ili zbog drugog razloga, u privatnom ili državnom vlasništvu, uključujući trgovačka društva, zaklade, partnerstva, zajedničke pothvate, obrte ili udruženja;
- (c) „pravna osoba stranke” znači pravna osoba stranke EU-a ili pravna osoba Vijetnama osnovana u skladu s domaćim zakonima i propisima države članice Unije ili Vijetnama koja obavlja znatne poslovne djelatnosti¹ na području Unije odnosno na državnom području Vijetnama;

pravna je osoba:

- i. „u vlasništvu” fizičke ili pravne osobe jedne od stranaka ako je više od 50 % vlasničkog kapitala u stvarnom vlasništvu osoba stranke EU-a ili Vijetnama; ili

¹ U skladu s obavijesti Unije o Ugovoru o osnivanju Europske zajednice koja je upućena Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WT/REG39/1) Unija i njezine države članice suglasne su da pojam „učinkovite i trajne veze” s gospodarstvom Unije iz članka 54. Ugovora o funkcioniranju Europske unije odgovara pojmu „znatne poslovne djelatnosti”. U skladu s tim Unija i njezine države članice primjenjuju pogodnosti ovog Sporazuma na pravnu osobu koja je osnovana u skladu sa zakonima i propisima Vijetnama, a na državnom području Vijetnama ima samo registrirano sjedište ili središnju upravu, pod uvjetom da ta pravna osoba ima učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom Vijetnama.

- ii. „pod kontrolom” fizičke ili pravne osobe jedne od stranaka ako osobe stranke EU-a ili Vijetnama imaju ovlast imenovati većinu svojih direktora ili na drugi način zakonito voditi njezine poslove;
- (d) „usluge koje se pružaju i aktivnosti koje se izvode u okviru izvršavanja javnih ovlasti” znači usluge koje se ne pružaju ili aktivnosti koje se ne izvode na komercijalnoj osnovi ni u tržišnom natjecanju s jednim gospodarskim subjektom ili više njih;
- (e) „gospodarske djelatnosti” uključuju djelatnosti industrijske, trgovinske, stručne i obrtničke naravi, a ne uključuju usluge koje se pružaju ili aktivnosti koje se izvode u okviru izvršavanja javnih ovlasti;
- (f) „poslovanje” u pogledu ulaganja znači postupanje, upravljanje, održavanje, upotreba, uživanje, prodaja ili drugi oblik raspolaganja ulaganjima¹;
- (g) „mjere koje donosi ili provodi stranka” znači mjere koje poduzimaju:
 - i. središnje, regionalne ili lokalne uprave i tijela; i
 - ii. nevladina tijela pri izvršavanju ovlasti koje su im delegirale središnje, regionalne ili lokalne uprave ili tijela;

¹ Podrazumijeva se da to ne uključuje korake koji se poduzimaju tijekom ili prije dovršetka izvršavanja postupaka potrebnih za povezana ulaganja u skladu s primjenjivim zakonima i propisima.

- (h) „ulaganje” znači svaka vrsta imovine koja je u izravnom ili neizravnom vlasništvu ili pod izravnom ili neizravnom kontrolom ulagatelja jedne stranke na državnom području¹ druge stranke i koja ima obilježja ulaganja, uključujući obilježja kao što su vezani kapital ili druga sredstva, očekivanje dobiti ili profita, preuzimanje rizika i određeno trajanje; oblici ulaganja mogu biti sljedeći:
- i. materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna imovina te sva druga vlasnička prava kao što su zakup, hipoteke i založna prava;
 - ii. poduzeće² te udjeli, dionice i drugi oblici sudjelovanja u vlasničkom kapitalu poduzeća, uključujući prava koja iz njih proizlaze;
 - iii. obveznice, zadužnice i zajmovi te drugi dužnički instrumenti, uključujući prava koja iz njih proizlaze;
 - iv. ugovori o projektima „ključ u ruke”, građevinskim radovima, upravljanju, proizvodnji, koncesijama, podjeli prihoda i drugi slični ugovori;

¹ Podrazumijeva se da državno područje stranke uključuje njezin isključivi gospodarski pojas i epikontinentalni pojas kako je predviđeno *Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora*, potpisanom u Montego Bayu 10. prosinca 1982. (dalje u tekstu „UNCLOS”).

² Za potrebe definiranja pojma „ulaganje” pojam „poduzeće” ne uključuje predstavništvo. Podrazumijeva se da sama činjenica osnutka predstavništva na državnom području stranke ne znači postojanje ulaganja.

- v. novčana ili druga potraživanja ili izvršenje ugovorne obveze koje ima gospodarsku vrijednost¹; i
- vi. prava intelektualnog vlasništva² i *goodwill*;

povrati koji se ulože smatraju se ulaganjima ako imaju obilježja ulaganja i nijedna izmjena oblika u kojem se imovina ulaže ili ponovno ulaže ne utječe na njihovu prirodu ulaganja sve dok zadržavaju obilježja ulaganja;

¹ Podrazumijeva se da novčana potraživanja ne uključuju novčana potraživanja koja proizlaze isključivo iz trgovačkih ugovora o prodaji robe ili usluga koje fizička ili pravna osoba na državnom području stranke prodaje fizičkoj ili pravnoj osobi na državnom području druge stanke ili financiranje ugovora koje se ne odnosi na zajam obuhvaćen podtočkom iii. ili bilo koji povezani nalog, presudu ili arbitražni pravorijek.

² Za potrebe ovog Sporazuma prava intelektualnog vlasništva odnose se barem na sve kategorije intelektualnog vlasništva iz dijela II. odjeljaka od 1. do 7. Sporazuma o TRIPS-u, a to su:

- (a) autorska i srodna prava;
- (b) žigovi;
- (c) oznake zemljopisnog podrijetla;
- (d) industrijski dizajni;
- (e) patentna prava;
- (f) rasporedi planova (topografije) integriranih sklopova;
- (g) zaštita neobjavljenih informacija; i
- (h) biljne sorte.

- (i) „ulagatelj stranke” znači fizička osoba stranke ili pravna osoba stranke koja je ostvarila ulaganje na državnom području druge stranke;
- (j) „povrati” znači svi iznosi koji su ostvareni ili proizlaze iz ulaganja ili ponovnog ulaganja, uključujući dobit, dividende, kapitalne dobitke, licencijske naknade, kamatu, plaćanja povezana s pravima intelektualnog vlasništva, plaćanja u naravi i sve druge zakonite prihode;
- (k) „mjera” znači svaka mjera stranke u obliku zakona, propisa, pravila, postupka, odluke, administrativne mjere ili u bilo kojem drugom obliku;
- (l) „osoba” znači fizička osoba ili pravna osoba;
- (m) „treća zemlja” znači zemlja ili područje izvan teritorijalnog područja primjene ovog Sporazuma kako je definirano u članku 4.22. (Teritorijalno područje primjene);
- (n) „stranka EU-a” znači Unija ili njezine države članice odnosno Unija i njezine države članice u njihovim odgovarajućim područjima nadležnosti kako proizlaze iz Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
- (o) „stranka” znači stranka EU-a ili Vijetnam;

- (p) „domaće”, kada se radi o zakonodavstvu, pravu ili zakonima i propisima Unije i njezinih država članica¹ i Vijetnama, znači zakonodavstvo, pravo ili zakoni i propisi na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini; i
- (q) „obuhvaćeno ulaganje” znači ulaganje koje vrši ulagatelj jedne stranke na državnom području druge stranke i postoji od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma ili je ostvareno ili stečeno nakon tog dana, a izvršeno je u skladu s mjerodavnim zakonima i propisima druge stranke.

POGLAVLJE 2.

ZAŠTITA ULAGANJA

ČLANAK 2.1.

Područje primjene

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na:
 - (a) obuhvaćeno ulaganje i
 - (b) ulagatelje stranke kad je riječ o poslovanju njihovim obuhvaćenim ulaganjem.

¹ Podrazumijeva se da domaći zakoni i propisi država članica Unije uključuju zakone i propise Unije.

2. Članak 2.3. (Nacionalni tretman) i članak 2.4. (Tretman najpovlaštenije nacije) ne primjenjuju se na:

- (a) audiovizualne usluge;
- (b) rudarstvo, proizvodnju i preradu¹ nuklearnih materijala;
- (c) proizvodnju oružja, streljiva i ratnog materijala ili trgovinu njima;
- (d) nacionalnu pomorsku kabotažu;²
- (e) domaće i međunarodne usluge zračnog prometa, neovisno o tome radi li se o linijskom ili izvanlinijskom prometu, te usluge koje su izravno povezane s ostvarivanjem prometnih prava, osim:
 - i. usluga popravka i održavanja zrakoplova za vrijeme kojih je zrakoplov povučen iz prometa;

¹ Podrazumijeva se da prerada nuklearnih materijala uključuje sve aktivnosti sadržane u *Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji svih gospodarskih djelatnosti* Statističkog ureda Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, N 4, ISIC REV 3.1, 2002., kod 2330.

² Ne dovodeći u pitanje opseg aktivnosti koje se u skladu s domaćim zakonima i propisima smatraju kabotažom, nacionalna pomorska kabotaža na temelju ovog pododjeljka obuhvaća prijevoz putnika ili robe između luke ili točke u državi članici Unije ili Vijetnamu i druge luke ili točke u toj istoj državi članici Unije ili Vijetnamu, uključujući na njihovu epikontinentalnom pojasu kako je predviđeno u Konvenciji UNCLOS i promet koji počinje i završava u istoj luci ili točki smještenoj u državi članici Unije ili Vijetnamu.

ii. prodaje i stavljanja na tržište usluga zračnog prijevoza;

iii. usluga računalnog sustava rezervacija;

iv. zemaljskih usluga; i

v. usluga upravljanja zračnom lukom;

i

(f) usluge koje se pružaju i aktivnosti koje se izvode u okviru izvršavanja javnih ovlasti.

3. Članak 2.3. (Nacionalni tretman) i članak 2.4. (Tretman najpovlaštenije nacije) ne primjenjuju se na subvencije koje dodjeljuju stranke¹.

4. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na sustave socijalne sigurnosti stranaka ili djelatnosti na državnom području stranaka koje su, čak i povremeno, povezane s izvršavanjem službenih ovlasti.

¹ U slučaju stranke EU-a pojam „subvencija” uključuje „državnu potporu” kako je definirana u pravu Unije. Kada je riječ o Vijetnamu, pojam „subvencija” uključuje poticaje za ulaganje i pomoć pri ulaganju, kao što su pomoć u vezi s proizvodnim pogonom, osposobljavanje u pogledu ljudskih resursa i aktivnosti jačanja konkurentnosti, to jest pomoć u vezi s tehnologijom, istraživanjem i razvojem, besplatna pravna pomoć, informiranje o tržištu i promidžba na tržištu.

5. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na mjere koje utječu na fizičke osobe koje traže pristup tržištu rada stranke ni na mjere koje se odnose na državljanstvo, boravište ili trajno zapošljavanje.

6. Uz iznimku članka 2.1. (Područje primjene), članka 2.2. (Ulagačke i regulatorne mjere i ciljevi) i članaka od 2.5. (Tretman ulaganja) do 2.9. (Subrogacija), ništa se u ovom Sporazumu ne tumači kao ograničavanje obveza stranaka na temelju poglavlja 9. (Javna nabava) Sporazuma o slobodnoj trgovini ili uvođenje bilo kojih dodatnih obveza u pogledu javne nabave. Podrazumijeva se da se mjere u pogledu javne nabave koje su u skladu s poglavljem 9. (Javna nabava) Sporazuma o slobodnoj trgovini ne smatraju kršenjem članka 2.1. (Područje primjene), članka 2.2. (Ulagačke i regulatorne mjere i ciljevi) i članaka od 2.5. (Tretman ulaganja) do 2.9. (Subrogacija).

ČLANAK 2.2.

Ulagačke i regulatorne mjere i ciljevi

1. Stranke ponovno potvrđuju svoje pravo na reguliranje na svojem državnom području radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike, kao što su zaštita javnog zdravlja, sigurnosti, okoliša ili javnog morala, socijalna zaštita ili zaštita potrošača ili promicanje i zaštita kulturne raznolikosti.

2. Podrazumijeva se da se ovo poglavlje ne tumači kao da se stranka obvezuje da neće mijenjati svoj pravni i regulatorni okvir, uključujući na način kojim se može negativno utjecati na poslovanje ulaganjima ili na očekivanja ulagatelja u pogledu ostvarivanja dobiti.
3. Podložno stavku 4., podrazumijeva se da odluka stranke da ne izda, provede ili zadrži subvenciju ili bespovratna sredstva ne čini kršenje ovog poglavlja u sljedećim okolnostima:
- (a) ako u skladu s pravom ili na temelju ugovora ne postoji posebna obveza izdavanja, obnove ili provođenja te subvencije ili bespovratnih sredstava koja je preuzeta prema ulagatelju druge stranke ili u pogledu obuhvaćenog ulaganja; ili
 - (b) ako je u skladu s bilo kakvim uvjetima povezanim s izdavanjem, obnovom ili provođenjem subvencije ili bespovratnih sredstava.
4. Podrazumijeva se da se ništa u ovom poglavlju ne tumači kao da sprječava stranku da prekine isplatu subvencije¹ ili da traži njezinu nadoknadu ili kao da se od te stranke zahtijeva da ulagatelju za to isplati naknadu, ako je tu radnju naložilo jedno od njezinih nadležnih tijela navedenih u Prilogu 1. (Nadležna tijela).

¹ U slučaju stranke EU-a pojam „subvencija” uključuje „državnu potporu” kako je definirana u pravu Unije. Kada je riječ o Vijetnamu, pojam „subvencija” uključuje poticaje za ulaganje i pomoć pri ulaganju, kao što su pomoć u vezi s proizvodnim pogonom, osposobljavanje u pogledu ljudskih resursa i aktivnosti jačanja konkurentnosti, to jest pomoć u vezi s tehnologijom, istraživanjem i razvojem, besplatna pravna pomoć, informiranje o tržištu i promidžba na tržištu.

ČLANAK 2.3.

Nacionalni tretman

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i za obuhvaćena ulaganja u pogledu poslovanja obuhvaćenim ulaganjima osigurava tretman koji nije nepovoljniji od tretmana koji u istovjetnim situacijama osigurava svojim ulagateljima i njihovim ulaganjima.
2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. te, u slučaju Vijetnama podložno Prilogu 2. (Izuzeće Vijetnama u pogledu nacionalnog tretmana), stranka može donijeti ili održavati sve mjere u pogledu poslovanja obuhvaćenim ulaganjem pod uvjetom da nisu u suprotnosti s obvezama iz Priloga 8.-A (Raspored posebnih obveza Unije) ili iz Priloga 8.-B (Raspored posebnih obveza Vijetnama) Sporazumu o slobodnoj trgovini ako je riječ o:
 - (a) mjeri koja je donesena na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma ili prije tog dana;
 - (b) mjeri iz točke (a) koja se nastavlja, zamjenjuje ili izmjenjuje nakon dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, pod uvjetom da ta mjera nakon njezina nastavljanja, zamjene ili izmjene nije manje usklađena sa stavkom 1. od te mjere prije njezina nastavljanja, zamjene ili izmjene; ili

- (c) mjeri koja nije obuhvaćena točkom (a) ili (b), pod uvjetom da se ne primjenjuje na ulaganja ostvarena na državnom području stranke prije dana stupanja na snagu te mjere ili na način koji im uzrokuje gubitak ili štetu¹.

ČLANAK 2.4.

Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i za obuhvaćena ulaganja u pogledu poslovanja obuhvaćenim ulaganjima osigurava tretman koji nije nepovoljniji od tretmana koji u istovjetnim situacijama osigurava ulagateljima treće zemlje i njihovim ulaganjima.
2. Stavak 1. ne primjenjuje se na sljedeće sektore:
 - (a) komunikacijske usluge, osim poštanskih usluga i telekomunikacijskih usluga;
 - (b) rekreacijske, kulturne i sportske usluge;

¹ Za potrebe ove točke, ako je stranka predvidjela razumno razdoblje postupne provedbe mjere ili ako je ta stranka na bilo koji drugi način pokušala riješiti učinke mjere na ulaganja koja su ostvarena prije dana stupanja na snagu mjere, stranke shvaćaju da se ti čimbenici uzimaju u obzir pri određivanju je li mjera prouzročila gubitak ili štetu ulaganjima koja su ostvarena prije dana stupanja na snagu te mjere.

- (c) ribarstvo i akvakulturu;
- (d) šumarstvo i lov; i
- (e) rudarstvo, uključujući naftu i plin.

3. Stavak 1. ne tumači se kao da obvezuje stranku da ulagateljima druge stranke ili za obuhvaćena ulaganja omogući iskorištavanje svakog tretmana odobrenog u skladu s bilo kojim bilateralnim, regionalnim ili međunarodnim sporazumom koji je stupio na snagu prije dana stupanja na snagu ovog Sporazuma.

4. Stavak 1. ne tumači se kao da obvezuje stranku da ulagateljima druge stranke ili za obuhvaćena ulaganja omogući iskorištavanje:

- (a) svakog tretmana odobrenog u skladu s bilo kojim bilateralnim, regionalnim ili multilateralnim sporazumom koji uključuje obveze bitnog ukidanja svih prepreka ulaganju među strankama ili kojim se zahtijeva usklađivanje zakonodavstva stranaka u jednom gospodarskom sektoru ili više njih¹;
- (b) svakog tretmana koji proizlazi iz bilo kojeg međunarodnog sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili nekog drugog međunarodnog sporazuma ili dogovora potpuno ili djelomično povezanih s oporezivanjem; ili

¹ Podrazumijeva se da se na ekonomsku zajednicu Udruženja država Jugoistočne Azije (ASEAN) primjenjuje koncept regionalnog sporazuma na temelju ove točke.

- (c) svakog tretmana koji proizlazi iz mjera kojima se predviđa prepoznavanje kvalifikacija, dozvola ili bonitetnih mjera u skladu s člankom VII. *Općeg sporazuma o trgovini uslugama*¹ ili njegovim Prilogom o financijskim uslugama.

5. Podrazumijeva se da pojam „tretman” iz stavka 1. ne uključuje postupke ili mehanizme rješavanja sporova, kao što su oni uvršteni u poglavlje 3. (Rješavanje sporova) odjeljak B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka), koji su predviđeni u bilo kojim drugim bilateralnim, regionalnim ili međunarodnim sporazumima. Temeljne obveze u takvim sporazumima ne čine same po sebi „tretman” i stoga se ne mogu uzeti u obzir pri ocjeni kršenja ovog članka. Mjere stranke u skladu s tim temeljnim obvezama smatraju se „tretmanom”.

6. Ovaj se članak tumači u skladu s načelom *ejusdem generis*².

¹ Kako je navedeno u Prilogu 1.b Sporazumu iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994.

² Podrazumijeva se da se ovaj stavak ne tumači kao da se njome sprječava tumačenje ostalih odredbi ovog Sporazuma, kada je to primjereno, u skladu s načelom *ejusdem generis*.

ČLANAK 2.5.

Tretman ulaganja

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i za obuhvaćena ulaganja osigurava pošten i pravičan tretman i punu zaštitu i sigurnost u skladu sa stavcima od 2. do 7. i Prilogom 3. (Dogovor o tretmanu ulaganja).
2. Stranka krši obvezu poštenog i pravičnog tretmana iz stavka 1. ako mjera ili niz mjera čini:
 - (a) uskraćivanje pravne zaštite u kaznenim, građanskim ili upravnim postupcima;
 - (b) temeljno kršenje pravičnog postupka u sudskim i upravnim postupcima;
 - (c) očitu arbitrarnost;
 - (d) ciljanu diskriminaciju na očigledno nepravednoj osnovi kao što su spol, rasa ili vjera;
 - (e) zlostavljanje kao što su prisila, zlouporaba ovlasti ili slično postupanje u zloj vjeri; ili
 - (f) kršenje drugih elemenata obveze poštenog i pravičnog tretmana koju su prihvatile stranke u skladu sa stavkom 3.

3. Tretman koji nije naveden u stavku 2. može činiti kršenje poštenog i pravičnog tretmana ako su se stranke tako dogovorile u skladu s postupcima predviđenima u članku 4.3. (Izmjene).
4. Pri primjeni točaka od 1. do 3. tijelo za rješavanje sporova iz poglavlja 3. (Rješavanje sporova) može uzeti u obzir je li stranka ulagatelju druge stranke dala posebno obećanje kako bi ga potaknula na obuhvaćeno ulaganje na temelju kojeg je nastalo opravdano očekivanje i na koje se ulagatelj oslanjao pri donošenju odluke o ostvarivanju ili zadržavanju tog ulaganja, ali koje je stranka naknadno prekršila.
5. Podrazumijeva se da se pojam „puna zaštita i sigurnost” iz stavka 1. odnosi na obveze stranke da postupi u skladu s razumnim potrebama za zaštitom fizičke sigurnosti ulagatelja i obuhvaćenih ulaganja.
6. Ako je stranka sklopila pisani sporazum s ulagateljima druge stranke ili u pogledu obuhvaćenih ulaganja kojim se zadovoljavaju svi uvjeti u nastavku, ta stranka izvršavanjem javnih ovlasti ne krši taj sporazum. Uvjeti su sljedeći:
- (a) pisani sporazum sklapa se i proizvodi učinak nakon dana stupanja na snagu ovog Sporazuma¹;

¹ Podrazumijeva se da pisani sporazum koji je sklopljen i proizvodi učinak nakon dana stupanja na snagu ovog Sporazuma ne uključuje obnovu ili produljenje sporazuma u skladu s odredbama izvornog sporazuma te pod istovjetnim ili u bitnome istovjetnim uvjetima kao što su navedeni u originalnom sporazumu koji je sklopljen i stupio na snagu prije dana stupanja na snagu ovog Sporazuma.

- (b) ulagatelj se oslanja na pisani sporazum pri donošenju odluke o ostvarivanju ili zadržavanju obuhvaćenog ulaganja osim samog pisanog sporazuma i kršenjem nastaje stvarna šteta za to ulaganje;
 - (c) pisanim sporazumom¹ nastaje razmjena prava i obveza u pogledu predmetnog ulaganja kojima se obvezuju obje stranke; i
 - (d) pisani sporazum ne sadržava klauzulu o rješavanju sporova između njegovih stranaka u postupku međunarodne arbitraže.
7. Kršenje druge odredbe ovog Sporazuma ili posebnog međunarodnog sporazuma nije dokaz kršenja ovog članka.

ČLANAK 2.6.

Nadoknada gubitaka

1. Ulagateljima stranke koji su u pogledu svojih obuhvaćenih ulaganja pretrpjeli gubitke zbog rata ili drugog oblika oružanog sukoba, revolucije, izvanrednog stanja, pobune, ustanka ili nereda na državnom području druge stranke ta druga stranka u pogledu povrata imovine, naknade štete, nadoknade ili drugog namirenja osigurava tretman koji nije nepovoljniji od onog koji osigurava svojim ulagateljima ili ulagateljima iz bilo koje treće zemlje.

¹ Pojam „pisani sporazum” znači sporazum u pisanom obliku koji stranka sklapa s ulagateljem druge stranke ili u pogledu njegova ulaganja i o kojem obje stranke vode pregovore i potpisuju ga u obliku jednog instrumenta ili više instrumenata.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., ulagateljima stranke koji u bilo kojoj situaciji iz stavka 1. pretrpe gubitke na državnom području druge stranke ta druga stranka osigurava brz, odgovarajući i djelotvoran povrat ili nadoknadu ako su gubici nastali zbog:

- (a) potpune ili djelomične rekvizicije obuhvaćenog ulaganja koju su izvršile oružane snage ili tijela druge stranke; ili
- (b) potpunog ili djelomičnog uništenja obuhvaćenog ulaganja koje su počinile oružane snage ili tijela druge stranke,

koji u danim okolnostima nisu bili potrebni.

ČLANAK 2.7.

Izvlaštenje

1. Stranka ne smije, izravno ili neizravno, nacionalizirati ili izvlastiti obuhvaćena ulaganja ulagatelja druge stranke mjerama koje imaju učinak jednak nacionalizaciji ili izvlaštenju (dalje u tekstu „izvlaštenje”), osim ako postupi:

- (a) u javnom interesu;
- (b) u skladu s načelima pravičnog postupka;

(c) na nediskriminirajućoj osnovi; i

(d) osim ako je platila brzu, odgovarajuću i djelotvornu nadoknadu.

2. Nadoknada iz stavka 1. odgovara poštenoj tržišnoj vrijednosti obuhvaćenog ulaganja u trenutku koji neposredno prethodi izvlaštenju ili kada predstojeće izvlaštenje postane poznato javnosti, ovisno o tome što je ranije, uz kamatu po razumnoj stopi utvrđenoj na komercijalnoj osnovi od dana izvlaštenja do dana plaćanja. Ta nadoknada mora biti učinkovito ostvariva, slobodno prenosiva u skladu s člankom 2.8. (Prijenos) i isplaćena bez odgode.

3. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., ako je Vijetnam stranka koja izvlašćuje, sve mjere izravnog izvlaštenja koje se odnose na zemljište izvršavaju se:

(a) u svrhu koja je u skladu s mjerodavnim domaćim zakonima i propisima¹; i

(b) nakon plaćanja nadoknade jednake tržišnoj vrijednosti uz uvažavanje mjerodavnih domaćih zakona i propisa.

4. Izdavanje obveznih licencija za prava intelektualnog vlasništva ne čini izvlaštenje u smislu stavka 1. ako je takvo izdavanje u skladu sa *Sporazumom o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva*, koji se nalazi u Prilogu 1.C Sporazumu o WTO-u (dalje u tekstu „Sporazum o TRIPS-u”).

¹ Mjerodavni domaći zakoni i propisi su Zakon Vijetnama o zemljištu br. 45/2013/QH13 i Uredba Vijetnama br. 44/2014/ND-CP o reguliranju cijena zemljišta u verziji važećoj na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.

5. Ulagatelj na kojeg utječe izvlaštenje ima na temelju zakona stranke koja izvlašćuje pravo da sudsko ili drugo neovisno tijelo te stranke žurno preispita njegov predmet i vrednovanje njegova ulaganja.
6. Ovaj se članak tumači u skladu s Prilogom 4. (Dogovor o izvlaštenju).

ČLANAK 2.8.

Prijenos

Svaka stranka dopušta da se svi prijenosi koji se odnose na obuhvaćena ulaganja obavljaju u slobodno zamjenjivoj valuti bez ograničenja ili odgode i po tržišnom tečaju važećem na dan prijenosa. Ti prijenosi uključuju:

- (a) ulaganja u kapital kao što su glavna i dodatna sredstva za provođenje, razvoj ili povećanje ulaganja;
- (b) prihode, dividende, kapitalne dobitke i druge povrate ulaganja, prihode od prodaje cijelog ili dijela ulaganja ili od djelomične ili potpune likvidacije ulaganja;
- (c) plaćanje kamata, licencijskih naknada, naknada za upravljanje i tehničku pomoć te drugih naknada;

- (d) plaćanja izvršena na temelju ugovora koji je sklopio ulagatelj ili ugovora o obuhvaćenom ulaganju, uključujući plaćanja izvršena u skladu s ugovorom o zajmu;
- (e) prihode i druge naknade osoblja zaposlenog iz inozemstva na poslovima povezanim s ulaganjem;
- (f) plaćanja izvršena u skladu s člankom 2.6. (Nadoknada gubitaka) i člankom 2.7. (Izvlaštenje); i
- (g) plaćanja naknade štete u skladu s pravorijekom donesenim na temelju poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka).

ČLANAK 2.9.

Subrogacija

Ako stranka ili njezin posrednik izvrši plaćanje na temelju odštete, jamstva ili ugovora o osiguranju koji je stranka ili njezin posrednik sklopio u vezi s ulaganjem koje je ostvario jedan od njezinih ulagatelja na državnom području druge stranke, druga stranka priznaje subrogaciju ili prijenos svih prava ili prava vlasništva ili ustupanje svih potraživanja povezanih s tim ulaganjem. Stranka ili posrednik mogu ostvarivati subrogirano ili ustupljeno pravo ili potraživanje u istoj mjeri kao izvorno pravo ili potraživanje ulagatelja. Ta prava može ostvarivati stranka ili njezin posrednik ili ulagatelj samo ako ih za to ovlasti stranka ili njezin posrednik.

POGLAVLJE 3.

RJEŠAVANJE SPOROVA

ODJELJAK A

RJEŠAVANJE SPOROVA IZMEĐU STRANAKA

PODODJELJAK 1.

CILJ I PODRUČJE PRIMJENE

ČLANAK 3.1.

Cilj

Cilj je ovog poglavlja utvrditi djelotvoran i učinkovit mehanizam izbjegavanja i rješavanja svih sporova između stranaka o tumačenju i primjeni ovog Sporazuma radi postizanja uzajamno dogovorenog rješenja.

ČLANAK 3.2.

Područje primjene

Ovo se poglavlje primjenjuje kada je riječ o izbjegavanju i rješavanju bilo kojeg spora između stranaka u pogledu tumačenja i primjene odredbi ovog Sporazuma, osim ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom.

PODODJELJAK 2.

SAVJETOVANJE I MEDIJACIJA

ČLANAK 3.3.

Savjetovanje

1. Stranke nastoje svaki spor iz članka 3.2. (Područje primjene) riješiti tako da započnu savjetovanje u dobroj vjeri radi postizanja uzajamno dogovorenog rješenja.
2. Stranka traži savjetovanje upućivanjem pisanog zahtjeva drugoj stranci i u njemu navodi spornu mjeru i relevantne odredbe ovog Sporazuma, a primjerak tog zahtjeva šalje se Odboru osnovanom u skladu s člankom 4.1. (Odbor).

3. Savjetovanje se održava u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva iz stavka 2. i odvija se, osim ako se stranke dogovore drukčije, na državnom području stranke kojoj je upućen zahtjev. Smatra se da je savjetovanje zaključeno u roku od 45 dana od dana primitka zahtjeva osim ako se stranke dogovore da će nastaviti savjetovanje. Savjetovanje, a posebno sve otkrivene informacije i stajališta koja su stranke zauzele, povjerljive su prirode i njima se ne dovode u pitanje prava stranaka u bilo kojem daljnjem postupku.
4. Savjetovanje o hitnim pitanjima, uključujući ona koja se odnose na kvarljivu robu, sezonsku robu ili usluge, održava se u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva iz stavka 2. Smatra se da je savjetovanje zaključeno u roku od 20 dana osim ako se stranke dogovore da će nastaviti savjetovanje.
5. Stranka koja je zatražila savjetovanje može primijeniti članak 3.5. (Pokretanje arbitražnog postupka) u sljedećim slučajevima:
- (a) ako druga stranka ne odgovori na zahtjev za provedbu savjetovanja u roku od 15 dana od dana primitka tog zahtjeva;
 - (b) ako se savjetovanje ne održi unutar roka utvrđenog u stavku 3. ili 4.;
 - (c) ako se stranke dogovore da se savjetovanje neće održati; ili
 - (d) ako je savjetovanje zaključeno bez postizanja uzajamno dogovorenog rješenja.

6. Tijekom savjetovanja svaka stranka pruža dostatne činjenične informacije kako bi se ispitao način na koji bi sporna mjera mogla utjecati na djelovanje i primjenu ovog Sporazuma.

ČLANAK 3.4.

Mehanizam medijacije

Stranke mogu u bilo kojem trenutku, u skladu s Prilogom 9. (Mehanizam medijacije), dogovorno odlučiti pokrenuti postupak medijacije u pogledu bilo koje mjere koja štetno utječe na ulaganja među strankama.

PODODJELJAK 3.

POSTUPCI RJEŠAVANJA SPOROVA

ČLANAK 3.5.

Pokretanje arbitražnog postupka

1. Ako stranke ne uspiju riješiti spor putem savjetovanja kako je predviđeno u članku 3.3. (Savjetovanje), stranka koja je zatražila savjetovanje može zahtijevati osnivanje arbitražnog vijeća.

2. Zahtjev za osnivanje arbitražnog vijeća upućuje se u pisanom obliku drugoj stranci, a primjerak zahtjeva šalje se Odboru. Stranka koja je podnijela pritužbu u svojem zahtjevu navodi spornu mjeru te objašnjava kako je ona neusklađena s odredbama ovog Sporazuma na način koji jasno čini pravnu osnovu za pritužbu.

ČLANAK 3.6.

Opis poslova arbitražnog vijeća

Osim ako se stranke u roku od 10 dana od dana odabira arbitara dogovore drukčije, opis je poslova arbitražnog vijeća sljedeći:

„U svjetlu relevantnih odredbi ovog Sporazuma koje navode stranke, ispitati pitanje iz zahtjeva za osnivanje arbitražnog vijeća u skladu s člankom 3.5. (Pokretanje arbitražnog postupka), odlučiti o usklađenosti predmetne mjere s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene) i utvrditi u svojem izvješću činjenično stanje, primjenjivost relevantnih odredbi i dati obrazloženje svih nalaza i preporuka u skladu s člankom 3.10. (Privremeno izvješće) i člankom 3.11. (Završno izvješće).”

ČLANAK 3.7.

Osnivanje arbitražnog vijeća

1. Arbitražno vijeće sastoji se od tri arbitra.
2. Kako bi postigle dogovor o sastavu arbitražnog vijeća, stranke se savjetuju u roku od 10 dana od dana kada stranka protiv koje je podnesena pritužba primi zahtjev za osnivanje arbitražnog vijeća.
3. Ako stranke ne postignu dogovor o sastavu arbitražnog vijeća u roku predviđenom u stavku 2., svaka stranka može imenovati arbitra s potpopisa za tu stranku utvrđenog na temelju članka 3.23. (Popis arbitara) najkasnije 10 dana od isteka roka predviđenog u stavku 2. Ako stranka ne uspije imenovati arbitra sa svojeg potpopisa, arbitra na zahtjev druge stranke s potpopisa te druge stranke, utvrđenog na temelju članka 3.23. (Popis arbitara), ždrijećom odabire predsjednik Odbora ili osoba koju on ovlasti.
4. Ako stranke ne postignu dogovor o predsjedniku arbitražnog vijeća u roku predviđenom u stavku 2., predsjednik Odbora ili osoba koju on ovlasti, na zahtjev stranke, ždrijećom odabire predsjednika arbitražnog vijeća s potpopisa osoba koje mogu obavljati dužnost predsjednika utvrđenog na temelju članka 3.23. (Popis arbitara).
5. Predsjednik Odbora ili osoba koju on ovlasti odabire arbitre u roku od pet dana od zahtjeva iz stavka 3. ili 4.

6. Datum osnivanja arbitražnog vijeća dan je kada tri odabrana arbitra obavijeste stranke o prihvatanju svojeg imenovanja u skladu s Prilogom 7. (Poslovnik).

7. Ako u trenutku podnošenja zahtjeva u skladu sa stavkom 3. ili 4. bilo koji od popisa predviđenih u članku 3.23. (Popis arbitara) nije utvrđen ili ne sadržava dostatna imena, arbitri se biraju ždrijebom među osobama koje su službeno predložile obje stranke ili stranka u slučaju da samo jedna stranka daje prijedlog.

ČLANAK 3.8.

Postupci rješavanja sporova arbitražnog vijeća

1. Pravilima i postupcima utvrđenima u ovom članku, u Prilozima 7. (Poslovnik) i 8. (Kodeks ponašanja za arbitre i medijatore) uređuju se postupci rješavanja sporova arbitražnog vijeća.

2. Osim ako se dogovore drukčije, stranke se sastaju s arbitražnim vijećem u roku od 10 dana od njegova osnivanja kako bi se utvrdila sva pitanja koje stranke ili arbitražno vijeće smatraju potrebnima, uključujući vremenski raspored postupaka i naknadu i troškove koji se plaćaju arbitrima u skladu s Prilogom 7. (Poslovnik). Arbitri i predstavnici stranaka mogu u tom sastanku sudjelovati telefonski ili putem videokonferencije.

3. O mjestu saslušanja odlučuje se uz obostranu suglasnost stranaka. Ako se stranke ne dogovore o mjestu saslušanja, ono se održava u Bruxellesu ako je stranka koja je podnijela pritužbu Vijetnam ili u Hanoiju ako je stranka koja je podnijela pritužbu stranka EU-a.
4. Svako saslušanje otvoreno je za javnost osim ako je drukčije predviđeno u Prilogu 7. (Poslovnik).
5. Stranke u skladu s Prilogom 7. (Poslovnik) imaju mogućnost prisustvovati svim postupcima na kojima se iznose prezentacije, izjave, argumenti ili protuargumenti. Sve informacije ili pisani podnesci koje stranka dostavi arbitražnom vijeću, uključujući sve primjedbe o opisnom dijelu privremenog izvješća, odgovore na pitanja arbitražnog vijeća i primjedbe stranke o tim odgovorima, stavljaju se na raspolaganje drugoj stranci.
6. Osim ako se stranke dogovore drukčije, u roku od tri dana od dana osnivanja arbitražnog vijeća, arbitražno vijeće može u skladu s Prilogom 7. (Poslovnik) primati dobrovoljne pisane podneske (podnesci *amicus curiae*) od fizičkih ili pravnih osoba s poslovnim nastanom na državnom području stranke.
7. Kako bi održalo svoja interna vijećanja, arbitražno vijeće sastaje se na zatvorenoj sjednici kojoj mogu prisustvovati samo arbitri. Arbitražno vijeće može i svojim pomoćnicima dopustiti da budu prisutni na tim vijećanjima. Vijećanja arbitražnog vijeća i dokumenti koji su mu dostavljeni čuvaju se kao povjerljivi.

ČLANAK 3.9.

Prethodna odluka o hitnosti

Ako stranka to zatraži, arbitražno vijeće može u roku od 10 dana od svojeg osnivanja donijeti prethodnu odluku o tome smatra li predmet hitnim.

ČLANAK 3.10.

Privremeno izvješće

1. Arbitražno vijeće najkasnije 90 dana od dana svojeg osnivanja strankama izdaje privremeno izvješće u kojem utvrđuje činjenično stanje, primjenjivost relevantnih odredbi i daje obrazloženje svih nalaza i preporuka. Ako smatra da taj rok nije moguće ispuniti, predsjednik arbitražnog vijeća o tome u pisanom obliku obavještava stranke i Odbor, navodeći razloge za odgodu i datum kada to vijeće namjerava izdati svoje privremeno izvješće. Arbitražno vijeće strankama ni u kojim okolnostima ne smije izdati privremeno izvješće kasnije od 120 dana nakon dana osnivanja arbitražnog vijeća.
2. Stranka može u roku od 14 dana od primitka privremenog izvješća arbitražnom vijeću podnijeti pisani zahtjev, uključujući primjedbe, da preispita određene aspekte privremenog izvješća.

3. U hitnim slučajevima, uključujući one koji se odnose na kvarljivu ili sezonsku robu ili usluge, arbitražno vijeće ulaže sve napore kako bi izdalo svoje privremeno izvješće u roku od 45 dana i u svakom slučaju najkasnije 60 dana nakon dana osnivanja arbitražnog vijeća. Stranka u roku od sedam dana od primitka privremenog izvješća može arbitražnom vijeću podnijeti pisani zahtjev, uključujući primjedbe, da preispita određene aspekte privremenog izvješća.

4. Nakon razmatranja svih pisanih zahtjeva stranaka u pogledu privremenog izvješća, uključujući primjedbe, arbitražno vijeće može izmijeniti svoje izvješće i provesti sva ostala ispitivanja koja smatra prikladnima.

ČLANAK 3.11.

Završno izvješće

1. Arbitražno vijeće svoje završno izvješće podnosi strankama i Odboru u roku od 120 dana od dana osnivanja arbitražnog vijeća. Ako smatra da taj rok nije moguće ispuniti, predsjednik arbitražnog vijeća o tome u pisanom obliku obavještava stranke i Odbor, navodeći razloge za odgodu i datum kada to vijeće namjerava podnijeti svoje završno izvješće. Arbitražno vijeće strankama ni u kojim okolnostima ne smije izdati završno izvješće kasnije od 150 dana od dana osnivanja arbitražnog vijeća.

2. U hitnim slučajevima, uključujući one koji se odnose na kvarljivu ili sezonsku robu ili usluge, arbitražno vijeće ulaže sve napore kako bi izdalo svoje završno izvješće u roku od 60 dana od dana osnivanja tog vijeća. Arbitražno vijeće strankama ni u kojim okolnostima ne smije izdati završno izvješće kasnije od 75 dana od dana osnivanja arbitražnog vijeća.
3. U završnom izvješću dovoljno se razmatraju argumenti izneseni u fazi privremenog preispitivanja i pruža se jasan odgovor na primjedbe stranaka.

ČLANAK 3.12.

Postupanje u skladu sa završnim izvješćem

Stranka protiv koje je podnesena pritužba poduzima sve potrebne mjere kako bi odmah i u dobroj vjeri postupila u skladu sa završnim izvješćem.

ČLANAK 3.13.

Razumni rok za postupanje u skladu sa završnim izvješćem

1. Ako postupanje u skladu sa završnim izvješćem nije moguće odmah, stranke se nastoje zajednički dogovoriti o roku za postupanje u skladu sa završnim izvješćem. U takvom slučaju stranka protiv koje je podnesena pritužba najkasnije 30 dana nakon primitka završnog izvješća stranku koja je podnijela pritužbu i Odbor obavještava o vremenu koje će joj biti potrebno za postupanje u skladu sa završnim izvješćem (dalje u tekstu „razumni rok”).

2. U slučaju neslaganja između stranaka u pogledu pitanja što čini razumni rok za postupanje u skladu sa završnim izvješćem, stranka koja je podnijela pritužbu u roku od 20 dana od primitka obavijesti stranke protiv koje je podnesena pritužba iz stavka 1. šalje pisani zahtjev arbitražnom vijeću osnovanom u skladu s člankom 3.7. (Osnivanje arbitražnog vijeća) (dalje u tekstu „izvorno arbitražno vijeće”) u kojem od njega traži da odredi trajanje razumnog roka. O tom se zahtjevu obavještava stranka protiv koje je podnesena pritužba, a primjerak zahtjeva šalje se Odboru.
3. Arbitražno vijeće o svojoj odluci o razumnom roku obavještava stranke i Odbor u roku od 20 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 2.
4. Stranka protiv koje je podnesena pritužba u pisanom obliku najkasnije 30 dana prije isteka razumnog roka obavještava stranku koja je podnijela pritužbu o napretku koji je postigla u pogledu postupanja u skladu sa završnim izvješćem.
5. Stranke mogu dogovoriti produljenje razumnog roka.

ČLANAK 3.14.

Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem

1. Stranka protiv koje je podnesena pritužba prije kraja razumnog roka obavještava stranku koja je podnijela pritužbu i Odbor o svakoj mjeri koju je poduzela kako bi postupila u skladu sa završnim izvješćem.

2. U slučaju neslaganja između stranaka u vezi s postojanjem mjere ili sukladnosti bilo koje mjere koja je poduzeta radi postupanja u skladu s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene) i o kojoj je poslana obavijest na temelju stavka 1., stranka koja je podnijela pritužbu može u pisanom obliku od izvornog arbitražnog vijeća zatražiti da donese odluku o tom pitanju. O tom se zahtjevu obavještava stranka protiv koje je podnesena pritužba, a primjerak zahtjeva šalje se Odboru. Stranka koja je podnijela pritužbu u svojem zahtjevu navodi konkretnu spornu mjeru te objašnjava kako je takva mjera neusklađena s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene) na način dostatan za jasno iznošenje pravne osnove za pritužbu.

3. Arbitražno vijeće o svojoj odluci obavještava stranke i Odbor u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 2.

ČLANAK 3.15.

Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu sa završnim izvješćem

1. Ako stranka protiv koje je podnesena pritužba stranci koja je podnijela pritužbu i Odboru prije isteka razumnog roka ne uputi obavijest o bilo kojoj mjeri poduzetoj radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem ili ako arbitražno vijeće utvrdi da nije poduzeta nijedna mjera za postupanje u skladu sa završnim izvješćem ili da mjera o kojoj je poslana obavijest na temelju članka 3.14. (Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem) stavka 1. nije u skladu s obvezama te stranke na temelju odredbi iz članka 3.2. (Područje primjene), stranka protiv koje je podnesena pritužba dužna je, ako to od nje zatraži stranka koja je podnijela pritužbu i nakon savjetovanja s tom strankom, dati ponudu za nadoknadu.

2. Ako stranka koja je podnijela pritužbu odluči ne zahtijevati ponudu za nadoknadu ili, u slučaju da je takav zahtjev podnesen, ako se ne postigne dogovor o nadoknadi u roku od 30 dana od isteka razumnog roka ili od donošenja odluke arbitražnog vijeća na temelju članka 3.14.

(Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem) o tome da nije poduzeta nijedna mjera za postupanje u skladu sa završnim izvješćem ili da mjera nije u skladu s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene), stranka koja je podnijela pritužbu ima pravo, nakon obavještavanja stranke protiv koje je podnesena pritužba i Odbora, poduzeti odgovarajuće mjere u okviru obveza o povlaštenoj trgovini i ulaganjima koje stranke međusobno primjenjuju i čiji je učinak jednak poništenju ili umanjenju koristi zbog kršenja. U obavijesti se navode takve mjere. Stranka koja je podnijela pritužbu može provesti mjere u bilo kojem trenutku nakon isteka razdoblja od 10 dana od dana primitka obavijesti od stranke protiv koje je podnesena pritužba, osim ako stranka protiv koje je podnesena pritužba zatraži arbitražu na temelju stavka 3. ovog članka.

3. Ako stranka protiv koje je podnesena pritužba smatra da učinak mjera koje je poduzela stranka koja je podnijela pritužbu nije jednak poništenju ili umanjenju koristi zbog kršenja, ona može u pisanom obliku zatražiti od izvornog arbitražnog vijeća da donese odluku o tom pitanju. O tom se zahtjevu prije isteka roka od 10 dana iz stavka 2. obavještava stranka koja je podnijela pritužbu, a primjerak zahtjeva šalje se Odboru. Izvorno arbitražno vijeće u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva obavještava stranke i Odbor o svojoj odluci o mjerama koje je poduzela stranka koja je podnijela pritužbu. Obveze se ne suspendiraju dok izvorno arbitražno vijeće ne dostavi obavijest o svojoj odluci i suspenzija mora biti u skladu s tom odlukom.

4. Mjere utvrđene u ovom članku privremene su i ne primjenjuju se nakon što:
- (a) stranke postignu uzajamno dogovoreno rješenje u skladu s člankom 3.19. (Uzajamno dogovoreno rješenje);
 - (b) stranke postignu dogovor o tome usklađuje li se na temelju priopćene mjere iz članka 3.14. (Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem) stavka 1. stranka protiv koje je podnesena pritužba s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene); ili
 - (c) se povuku ili izmijene sve mjere za koje je utvrđeno da nisu u skladu s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene) kako bi se uskladile s tim odredbama, kako je odlučeno u članku 3.14. (Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem) stavku 3.

ČLANAK 3.16.

Preispitivanje mjere poduzete radi postupanja u skladu sa završnim izvješćem nakon donošenja privremenih pravnih sredstava u slučaju nepostupanja u skladu sa završnim izvješćem

1. Stranka protiv koje je podnesena pritužba obavještava stranku koja je podnijela pritužbu i Odbor o svakoj mjeri koju je poduzela kako bi postupila u skladu s izvješćem arbitražnog vijeća nakon što stranka koja je podnijela pritužbu primijeni mjere ili nakon primjene nadoknade, ovisno o slučaju. Uz iznimku slučajeva iz stavka 2. stranka koja je podnijela pritužbu ukida mjere poduzete u skladu s člankom 3.15. (Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu sa završnim izvješćem) u roku od 30 dana od dana primitka obavijesti. U slučaju primjene nadoknade i uz iznimku slučajeva iz stavka 2. stranka protiv koje je podnesena pritužba može ukinuti primjenu takve nadoknade u roku od 30 dana od dana njezine obavijesti da je postupila u skladu s izvješćem arbitražnog vijeća.
2. Ako stranke u roku od 30 dana od dana primitka obavijesti ne postignu dogovor o tome usklađuje li se na temelju priopćene mjere stranka protiv koje je podnesena pritužba s odredbama iz članka 3.2. (Područje primjene), stranka koja je podnijela pritužbu u pisanom obliku traži od izvornog arbitražnog vijeća da donese odluku o tom pitanju. O tom se zahtjevu obavještava stranka protiv koje je podnesena pritužba, a primjerak zahtjeva šalje se Odboru.

3. Stranke i Odbor obavještavaju se o odluci arbitražnog vijeća u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ako arbitražno vijeće odluči da je priopćena mjera u skladu s odredbama članka 3.2. (Područje primjene), ukidaju se mjere iz članka 3.15. (Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu sa završnim izvješćem) ili nadoknada, ovisno o slučaju. Prema potrebi se razina suspenzije obveza ili nadoknade prilagođava s obzirom na odluku arbitražnog vijeća.

ČLANAK 3.17.

Zamjena arbitara

Ako tijekom arbitražnog postupka izvorno arbitražno vijeće ili neki od njegovih članova nisu u mogućnosti sudjelovati, povuku se ili ih je potrebno zamijeniti jer ne ispunjuju zahtjeve Kodeksa ponašanja iz Priloga 8. (Kodeks ponašanja za arbitre i medijatore), primjenjuje se postupak utvrđen u članku 3.7. (Osnivanje arbitražnog vijeća). Rok za obavijest o izvješćima i odlukama, ovisno o slučaju, produljuje se za 20 dana.

ČLANAK 3.18.

Suspenzija i završetak arbitražnih postupaka

1. Arbitražno vijeće na zahtjev obiju stranaka suspendira svoj rad u bilo kojem trenutku na razdoblje o kojem se stranke dogovore, a koje ne premašuje 12 uzastopnih mjeseci. Vijeće nastavlja sa svojim radom prije kraja tog razdoblja suspenzije na pisani zahtjev obiju stranaka. Stranke na odgovarajući način obavještavaju Odbor. Arbitražno vijeće može nastaviti sa svojim radom i na kraju razdoblja suspenzije na pisani zahtjev bilo koje stranke. Stranka koja upućuje zahtjev na odgovarajući način obavještava Odbor i drugu stranku. Ako stranka ne zatraži nastavak rada arbitražnog vijeća pri isteku razdoblja suspenzije, ovlast arbitražnog vijeća prestaje i postupci se završavaju. U slučaju suspenzije rada arbitražnog vijeća vremenska razdoblja utvrđena u relevantnim odredbama ovog poglavlja produljuju se za istovjetno razdoblje u kojemu je rad arbitražnog vijeća suspendiran. Suspenzijom i završetkom rada arbitražnog vijeća ne dovode se u pitanje prava bilo koje od stranaka u drugim postupcima podložno članku 3.24. (Odabir suda).
2. Stranke mogu dogovoriti završetak postupaka arbitražnog vijeća upućivanjem zajedničke obavijesti predsjedniku arbitražnog vijeća i Odboru u bilo kojem trenutku prije izdavanja završnog izvješća arbitražnog vijeća.

ČLANAK 3.19.

Uzajamno dogovoreno rješenje

Stranke mogu u bilo kojem trenutku postići uzajamno dogovoreno rješenje spora na temelju ovog poglavlja. O svakom takvom rješenju zajednički obavještavaju Odbor i, kada je to primjenjivo, predsjednika arbitražnog vijeća. Ako je rješenje potrebno odobriti u skladu s relevantnim domaćim postupcima bilo koje od stranaka, u obavijesti se upućuje na taj zahtjev, a postupak rješavanja sporova suspendira se. Ako takvo odobrenje nije potrebno ili ako se dostavi obavijest o završetku takvih domaćih postupaka, završava se postupak rješavanja sporova.

ČLANAK 3.20.

Informacije i tehnički savjeti

Na zahtjev stranke ili na njezinu inicijativu arbitražno vijeće može od bilo kojeg izvora, uključujući stranke uključene u spor, zatražiti informacije koje smatra prikladnima za postupak arbitražnog vijeća. Arbitražno vijeće isto tako ima pravo zatražiti mišljenje stručnjaka kada to smatra prikladnim. Prije odabira takvih stručnjaka arbitražno vijeće savjetuje se sa strankama. Sve informacije pribavljene u skladu s ovim člankom moraju se otkriti i dostaviti strankama na iznošenje primjedbi u roku koji utvrdi arbitražno vijeće.

ČLANAK 3.21.

Pravila tumačenja

Arbitražno vijeće tumači odredbe iz članka 3.2. (Područje primjene) u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući pravila kodificirana u *Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora*, potpisanoj 23. svibnja 1969. u Beču (dalje u tekstu „Bečka konvencija”). Arbitražno vijeće uzima u obzir i relevantna tumačenja utvrđena u izvješćima vijeća i žalbenog tijela koja je donijelo tijelo za rješavanje sporova na temelju Priloga 2. Sporazumu o WTO-u. Izvješćima i odlukama arbitražnog vijeća ne mogu se povećavati ni umanjivati prava i obveze stranaka predviđene u ovom Sporazumu.

ČLANAK 3.22.

Odluke i presude arbitražnog vijeća

1. Arbitražno vijeće nastoji sve odluke donijeti konsenzusom. Ako se odluka ne može donijeti konsenzusom, o spornom pitanju odlučuje se većinom glasova. Oprečna mišljenja arbitara ne objavljuju se ni u kojem slučaju.

2. Stranke bezuvjetno prihvaćaju izvješća i odluke arbitražnog vijeća. Njima se ne stvaraju ni prava ni obveze za fizičke ili pravne osobe. U izvješćima i odlukama utvrđuju se činjenično stanje, primjenjivost relevantnih odredbi iz članka 3.2. (Područje primjene) i daje obrazloženje svih nalaza i zaključaka. Odbor stavlja na raspolaganje javnosti izvješća i odluke arbitražnog vijeća u njihovoj cijelosti u roku od 10 dana od njihove objave, osim ako to odluči ne učiniti kako bi zaštitio povjerljivost informacija.

PODODJELJAK 4.

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 3.23.

Popis arbitara

1. Najkasnije šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma Odbor sastavlja popis od najmanje 15 osoba koje su voljne i sposobne obavljati dužnost arbitra. Popis se sastoji od tri potpopisa:

- (a) jednog potpopisa za Vijetnam;
- (b) jednog potpopisa za Uniju i njezine države članice; i

- (c) jednog potpopisa osoba koje nisu državljani nijedne stranke i nemaju stalno boravište ni u jednoj od država stranaka i koji će obavljati dužnost predsjednika arbitražnog vijeća.
2. Na svakom potpopisu nalazi se najmanje pet osoba. Odbor osigurava da popis uvijek sadržava barem najmanji potreban broj osoba.
3. Arbitri moraju imati dokazano stručno znanje i iskustvo u području prava i međunarodne trgovine. Moraju biti neovisni, obavljati dužnost kao pojedinci i ne primati naputke ni od koje organizacije ili vlade niti biti povezani s vladom bilo koje od stranaka te moraju postupati u skladu s Kodeksom ponašanja iz Priloga 8. (Kodeks ponašanja za arbitre i medijatore).
4. Odbor može utvrditi dodatni popis od 10 osoba koje imaju dokazano stručno znanje i iskustvo u posebnim sektorima obuhvaćenima ovim Sporazumom. Podložno dogovoru između stranaka takav se dodatan popis upotrebljava za sastavljanje arbitražnog vijeća u skladu s postupkom utvrđenim u članku 3.7. (Osnivanje arbitražnog vijeća).

ČLANAK 3.24.

Odabir suda

1. Primjenom postupka rješavanja sporova na temelju ovog poglavlja ili na temelju bilo kojeg drugog međunarodnog sporazuma čije su potpisnice obje stranke ne dovodi se u pitanje nijedna radnja u okviru Svjetske trgovinske organizacije, uključujući postupak rješavanja sporova.

2. Odstupajući od stavka 1., stranka pred relevantnim sudom ni za jednu pojedinačnu mjeru ne traži ispravljanje kršenja bitno jednake obveze na temelju ovog Sporazuma i Sporazuma o WTO-u ili na temelju bilo kojeg drugog međunarodnog sporazuma čije su potpisnice obje stranke. Nakon pokretanja postupka rješavanja spora stranka drugom sudu ne podnosi zahtjev za ispravljanje kršenja bitno jednake obveze na temelju drugog sporazuma, osim ako sud kojem se najprije obratila ne uspije zbog postupovnih razloga ili razloga povezanih s nadležnošću donijeti odluku o zahtjevu za ispravljanje kršenja te obveze.

3. Za potrebe ovog članka:

- (a) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju Sporazuma o WTO-u pokrenuti zahtjevom stranke za osnivanje vijeća na temelju članka 6. *Dogovora o pravilima i postupcima za rješavanje sporova*;
- (b) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju ovog poglavlja pokrenuti zahtjevom stranke za osnivanje arbitražnog vijeća na temelju članka 3.5. stavka 1. (Pokretanje arbitražnog postupka);
- (c) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju bilo kojeg drugog međunarodnog sporazuma pokrenuti u skladu s tim sporazumom.

4. Ništa u ovom Sporazumu ne sprječava stranku da provede suspenziju obveza koju je odobrilo tijelo za rješavanje sporova. Ne smije se pozivati na Sporazum o WTO-u ni na Sporazum o slobodnoj trgovini da bi se stranku spriječilo da poduzme odgovarajuće mjere na temelju članka 3.15. (Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu sa završnim izvješćem).

ČLANAK 3.25.

Rokovi

1. Svi rokovi utvrđeni u ovom odjeljku, uključujući rokove u kojima arbitražna vijeća dostavljaju svoja izvješća i odluke, računaju se u kalendarskim danima od dana nakon radnje ili činjenice na koje se odnose, osim ako je navedeno drukčije.
2. Stranke u sporu mogu uzajamnim dogovorom izmijeniti sve rokove iz ovog odjeljka. Arbitražno vijeće može u bilo kojem trenutku predložiti strankama da izmijene bilo koji rok iz ovog odjeljka, navodeći razloge za taj prijedlog.

ČLANAK 3.26.

Preispitivanje i izmjena

Odbor može preispitati Prilog 7. (Poslovnik), Prilog 8. (Kodeks ponašanja za arbitre i medijatore) i Prilog 9. (Mehanizam medijacije) i donijeti odluku o njihovoj izmjeni.

ODJELJAK B

Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka

PODODJELJAK 1.

Područje primjene i definicije

ČLANAK 3.27.

Područje primjene

1. Ovaj se odjeljak primjenjuje na spor između tužitelja jedne stranke, s jedne strane, i druge stranke, s druge strane, u pogledu bilo koje mjere¹ kojom se navodno krše odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja), a tim se kršenjem navodno uzrokuje gubitak ili šteta tužitelju ili, ako je pritužba podnesena u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom čiji je on vlasnik ili koje je pod njegovom kontrolom, njegovu poduzeću s lokalnim poslovnim nastanom.
2. Podrazumijeva se da tužitelj ne smije podnijeti pritužbu u skladu s ovim odjeljkom ako je njegovo ulaganje ostvareno na temelju lažnog prikazivanja, prikrivanja, korupcije ili postupanja kojima se zlouporabljuje postupak.

¹ Podrazumijeva se da pojam „mjera” može uključivati nedjelovanje.

3. Sud i žalbeni sud koji su osnovani u skladu s člankom 3.38 (Sud) i člankom 3.39 (Žalbeni sud) ne mogu odlučivati o pritužbama izvan područja primjene ovog članka.

4. Pritužba u pogledu restrukturiranja duga stranke upućuje se u skladu s ovim odjeljkom i Prilogom 5. (Javni dug).

ČLANAK 3.28.

Definicije

Ako nije navedeno drukčije, za potrebe ovog odjeljka:

- (a) „postupak” znači postupak pred sudom ili žalbenim sudom na temelju ovog odjeljka;
- (b) „stranke u sporu” znači tužitelj i tuženik;
- (c) „tužitelj stranke” znači:
 - i. ulagatelj stranke, kako se navodi u članku 2.1. (Područje primjene) stavku 1. točki (b), koji djeluje u svoje ime; ili

- ii. ulagatelj stranke, kako se navodi u članku 2.1. (Područje primjene) stavku 1. točki (b), koji djeluje u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom čiji je vlasnik ili koje je pod kontrolom tog ulagatelja; podrazumijeva se da se za pritužbu podnesenu na temelju ove podtočke smatra da se odnosi na spor između ugovorne države i državljanina druge ugovorne države za potrebe članka 25. stavka 1. Konvencije ICSID-a;
- (d) „Konvencija ICSID-a” znači *Konvencija o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država*, potpisana u Washingtonu 18. ožujka 1965.;
- (e) „stranka koja nije u sporu” znači Vijetnam ako je tuženik Unija ili država članica Unije odnosno Unija ako je tuženik Vijetnam;
- (f) „tuženik” znači Vijetnam odnosno, u slučaju stranke EU-a, Unija ili predmetna država članica Unije u skladu s člankom 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe);
- (g) „poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom” znači pravna osoba s poslovnim nastanom na državnom području stranke koja je u vlasništvu ili pod kontrolom ulagatelja druge stranke;
- (h) „Njujorška konvencija iz 1958.” znači *Konvencija o priznavanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka*, potpisana u New Yorku 10. lipnja 1958.;

- (i) „financiranje sredstvima treće strane” znači svako financiranje sredstvima fizičke ili pravne osobe koja nije stranka u sporu, ali koja sklapa sporazum sa strankom u sporu radi financiranja dijela ili svih troškova postupka u zamjenu za naknadu ovisno o ishodu spora, ili svako financiranje sredstvima fizičke ili pravne osobe koja nije stranka u sporu u obliku donacije ili bespovratnih sredstava;
- (j) „UNCITRAL” znači Komisija Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo; i
- (k) „pravila UNCITRAL-a o transparentnosti” znači pravila UNCITRAL-a o transparentnosti za arbitražu između ulagatelja i države na temelju ugovora.

PODODJELJAK 2.

ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA I SAVJETOVANJE

ČLANAK 3.29.

Sporazumno rješavanje sporova

Sve bi sporove trebalo u što većoj mjeri sporazumno rješavati pregovaranjem ili medijacijom te, ako je to moguće, prije podnošenja zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 3.30. (Savjetovanje). Takvo se rješavanje može dogovoriti u bilo kojem trenutku, uključujući nakon početka postupaka na temelju ovog odjeljka.

ČLANAK 3.30.

Savjetovanje

1. Ako se spor ne može riješiti sporazumno kako je predviđeno u članku 3.29. (Sporazumno rješavanje sporova), tužitelj jedne stranke koji tvrdi da su prekršene odredbe iz članka 3.27. (Zaštita ulaganja) stavka 1. drugoj stranci podnosi zahtjev za savjetovanje. Zahtjev sadržava sljedeće informacije:

- (a) ime i adresu tužitelja i, ako se taj zahtjev podnosi u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, naziv, adresu i mjesto osnivanja poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom;
- (b) odredbe iz članka 3.27. (Zaštita ulaganja) stavka 1. koje su navodno prekršene;
- (c) pravnu i činjeničnu osnovu pritužbe, uključujući mjere kojima se navodno krše odredbe iz članka 3.27. (Zaštita ulaganja) stavka 1.;
- (d) traženu mjeru i procijenjeni iznos tražene odštete; i
- (e) dokaz kojim se utvrđuje da je tužitelj ulagatelj druge stranke i da ima u vlasništvu ili kontrolira obuhvaćeno ulaganje, uključujući, kada je to primjenjivo, poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom u pogledu kojeg se podnosi zahtjev za savjetovanje.

Kada zahtjev za savjetovanje podnosi nekoliko tužitelja ili se on podnosi u ime nekoliko poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, svaki tužitelj ili poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom, ovisno o slučaju, dostavlja informacije iz stavka 1. točaka (a) i (e).

2. Zahtjev za savjetovanje podnosi se:

- (a) u roku od tri godine od dana kada je tužitelj ili, ovisno o slučaju, poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom prvi put saznalo ili je trebalo prvi put saznati za mjeru kojom se navodno krše odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja) i saznalo da su tako gubitak i šteta naneseni:
 - i. tužitelju, kad je riječ o pritužbama koje ulagatelj podnosi u svoje ime; ili
 - ii. poduzeću s lokalnim poslovnim nastanom, kad je riječ o pritužbama koje ulagatelj podnosi u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom; ili
- (b) u roku od dvije godine od dana kad je tužitelj ili, ovisno o slučaju, poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom odustao od pritužbe ili postupka pred sudom na temelju domaćeg prava te, u svakom slučaju, najkasnije sedam godina nakon dana kada je tužitelj prvi put saznao ili je trebao prvi put saznati za mjeru kojom se navodno krše odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja) i saznao da su tako gubitak i šteta naneseni:
 - i. tužitelju, kad je riječ o pritužbama koje ulagatelj podnosi u svoje ime; ili

ii. poduzeću s lokalnim poslovnim nastanom, kada je riječ o pritužbama koje ulagatelj podnosi u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom¹.

3. Ako se stranke u sporu ne dogovore drukčije, savjetovanje se provodi u sljedećim mjestima:

- (a) Hanoijsu ako se savjetovanje odnosi na mjere Vijetnama;
- (b) Bruxellesu ako se savjetovanje odnosi na mjere Unije; ili
- (c) glavnom gradu predmetne države članice Unije ako se zahtjev za savjetovanje odnosi isključivo na mjere te države članice.

Savjetovanje se može održati i putem videokonferencije ili na drugi način, posebno u slučaju malih ili srednjih poduzeća.

4. Osim ako stranke u sporu dogovore dulje razdoblje, savjetovanje se održava u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za savjetovanje.

5. Ako tužitelj nije podnio pritužbu u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe) u roku od 18 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za savjetovanje, smatra se da se povukao iz postupka na temelju ovog odjeljka te na temelju tog odjeljka ne može podnijeti pritužbu. Stranke uključene u savjetovanje mogu to razdoblje sporazumno produžiti.

¹ Stavak 2. točka (b) ne primjenjuje se u slučajevima kada se primjenjuje Prilog 12. (Istodobni postupci).

6. Nepoštovanje rokova utvrđenih u stavcima 2. i 5. ne čini pritužbe neprihvatljivima ako tužitelj može dokazati da je do netraženja savjetovanja ili nepodnošenja pritužbe došlo zbog nemogućnosti tužitelja da djeluje zbog radnji koje je predmetna stranka namjerno poduzela, pod uvjetom da tužitelj čim postane sposoban djeluje kad to bude razumno moguće.

7. Zahtjev za savjetovanje šalje se Uniji ako se odnosi na kršenje Sporazuma koje je navodno počinila Unija ili država članica Unije. Ako se utvrde mjere države članice Unije, zahtjev se isto tako šalje predmetnoj državi članici.

ČLANAK 3.31.

Medijacija

1. Stranke u sporu mogu u bilo kojem trenutku dogovorno odlučiti pokrenuti postupak medijacije.

2. Pokretanje postupka medijacije dobrovoljno je i njime se ne dovodi u pitanje pravni položaj bilo koje stranke u sporu.

3. Pokretanje postupka medijacije može se urediti pravilima utvrđenima u Prilogu 10. (Mehanizam medijacije za sporove između ulagatelja i stranaka). Stranke u sporu mogu uzajamnim dogovorom izmijeniti sve rokove iz Priloga 10. (Mehanizam medijacije za sporove između ulagatelja i stranaka).

4. Stranke u sporu sporazumno imenuju medijatora. Takvo imenovanje može uključivati imenovanje medijatora među članovima suda imenovanima u skladu s člankom 3.38. (Sud) ili članovima žalbenog suda imenovanima u skladu s člankom 3.39. (Žalbeni sud). Stranke u sporu ujedno od predsjednika suda mogu zatražiti da među članovima suda koji nisu državljani države članice Unije ni Vijetnama imenuje medijatora.

5. Nakon što stranke u sporu dogovorno odluče pokrenuti postupak medijacije, rokovi utvrđeni u članku 3.30. (Savjetovanje) stavcima 2. i 5., članku 3.53. stavku 6. (Privremeni pravorijek) i članku 3.54. (Žalbeni postupak) stavku 5. suspendiraju se u razdoblju od dana kada su stranke u sporu sporazumno odlučile pokrenuti postupak medijacije do dana kada je bilo koja stranka u sporu odlučila prekinuti medijaciju upućivanjem pisane obavijesti medijatoru i drugoj stranci u sporu. Ako je u skladu s člankom 3.38. (Sud) osnovano sudsko vijeće suda, ono na zahtjev obiju stranaka u sporu obustavlja svoj postupak sve do dana kada bilo koja stranka u sporu odluči prekinuti medijaciju upućivanjem pisane obavijesti medijatoru i drugoj stranci u sporu.

PODODJELJAK 3.

PODNOŠENJE PRITUŽBE I PREDUVJETI

ČLANAK 3.32.

Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe

1. Ako se spor ne može riješiti u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva za savjetovanje, tužitelj može dostaviti obavijest o namjeri u kojoj u pisanom obliku navodi da namjerava podnijeti pritužbu radi rješavanja spora na temelju ovog odjeljka te koja sadržava sljedeće informacije:
 - (a) ime i adresu tužitelja i, ako se taj zahtjev podnosi u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, naziv, adresu i mjesto osnivanja poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom;
 - (b) odredbe iz članka 3.27. (Područje primjene) stavka 1. koje su navodno prekršene;
 - (c) pravnu i činjeničnu osnovu pritužbe, uključujući mjere kojima se navodno krše odredbe iz članka 3.27. (Područje primjene) stavka 1.; i

(d) traženu mjeru i procijenjeni iznos tražene odštete.

Obavijest o namjeri šalje se Uniji ili Vijetnamu, ovisno o slučaju. Ako se utvrdi mjera države članice Unije, obavijest se šalje i predmetnoj državi članici.

2. Nakon što se obavijest o namjeri pošalje Uniji, Unija određuje tuženika i, nakon što ga odredi, u roku od 60 dana od dana primitka obavijesti o namjeri obavještava tužitelja o tome je li tuženik Unija ili država članica Unije.

3. U slučaju da tužitelj u roku od 60 dana od dana primitka obavijesti o namjeri ne primi obavijest o tome tko je određen kao tuženik:

(a) ako su mjere utvrđene u obavijesti isključivo mjere države članice Unije, tuženik je ta država članica; ili

(b) ako mjere utvrđene u obavijesti uključuju mjere Unije, tuženik je Unija.

4. Tužitelj može podnijeti pritužbu u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe) ako je tuženik određen na temelju stavka 2. ili, ako tužitelj nije primio obavijest o tako određenom tuženiku u roku predviđenom u stavku 2., u skladu sa stavkom 3.

5. Nakon što se odredi tuženik u skladu sa stavkom 2., ako je Unija ili njezina država članica tuženik, ni Unija ni predmetna država članica ne mogu tvrditi da je pritužba neprihvatljiva, da sud nema nadležnost ili na drugi način tvrditi da su pritužba ili pravoriijek neutemeljeni ili ništavi jer bi Unija trebala biti ispravan tuženik umjesto države članice ili obratno.

6. Sud i žalbeni sud dužni su poštivati odluku o tuženiku koji je određen u skladu sa stavkom 2.

7. Ništa u ovom Sporazumu ili u primjenjivim pravilima rješavanja sporova ne sprječava razmjenu svih informacija povezanih sa sporom između Unije i predmetne države članice.

ČLANAK 3.33.

Podnošenje pritužbe

1. Ako se spor ne može riješiti u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za savjetovanje i protekla su najmanje tri mjeseca od dana podnošenja obavijesti o namjeri podnošenja pritužbe u skladu s člankom 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe), tužitelj, pod uvjetom da ispunjuje zahtjeve utvrđene u članku 3.35. (Postupovni i ostali zahtjevi za podnošenje pritužbe), može podnijeti pritužbu sudu osnovanom u skladu s člankom 3.38. (Sud).

2. Pritužba se može podnijeti sudu na temelju jednog od sljedećih skupova pravila rješavanja sporova:

- (a) Konvencije ICSID-a;
- (b) *Pravila o dodatnim mogućnostima za upravljanje postupcima* (dalje u tekstu „pravila o dodatnim mogućnostima ICSID-a”) tajništva Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova (dalje u tekstu „tajništvo ICSID-a”) ako se postupovni uvjeti u skladu s točkom (a) ne primjenjuju;
- (c) arbitražnih pravila UNCITRAL-a; ili
- (d) svih drugih pravila uz dogovor stranaka u sporu. Ako tužitelj predloži poseban skup pravila rješavanja sporova te ako stranke u sporu u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga ne postignu dogovor u pisanom obliku o takvim pravilima, ili ako tuženik ne odgovori tužitelju, tužitelj može podnijeti pritužbu na temelju pravila predviđenih u točkama (a), (b) ili (c).

3. Sve tvrdnje koje tužitelj navede u podnesku svoje pritužbe u skladu s ovim člankom moraju se temeljiti na mjerama koje je on utvrdio u svojem zahtjevu za savjetovanje u skladu s člankom 3.30. (Savjetovanje) stavkom 1. točkom (c).

4. Pravila rješavanja sporova iz stavka 2. primjenjuju se podložno pravilima utvrđenima u ovom odjeljku kako su nadopunjena bilo kojim pravilima koja donesu Odbor, sud ili žalbeni sud.

5. Smatra se da je pritužba podnesena na temelju ovog članka kada tužitelj pokrene postupak u okviru mjerodavnih pravila rješavanja sporova.

6. Nisu prihvatljive pritužbe podnesene u ime skupine koju čini nekoliko neidentificiranih tužitelja ili koje podnosi predstavnik koji namjerava voditi postupak zastupajući interese nekoliko identificiranih ili neidentificiranih tužitelja koji ga ovlašćuju da u njihovo ime donosi sve odluke povezane s postupkom.

ČLANAK 3.34.

Ostale pritužbe

1. Tužitelj ne smije sudu podnijeti pritužbu ako je predao drugu pritužbu u vezi s kojom je postupak u tijeku pred bilo kojim domaćim ili međunarodnim sudom u pogledu mjere istovjetne mjeri za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama članka 3.27. (Područje primjene) stavka 1. i u pogledu istog gubitka ili štete, osim ako tužitelj povuče tu drugu pritužbu.

2. Tužitelj ne smije sudu u svoje ime podnijeti pritužbu ako je bilo koja osoba koja ima izravan ili neizravan udio u vlasništvu tužitelja ili je pod izravnom ili neizravnom kontrolom tužitelja, predala drugu pritužbu u vezi s kojom je postupak u tijeku pred bilo kojim domaćim ili međunarodnim sudom u pogledu mjere istovjetne mjeri za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama članka 3.27. (Područje primjene) stavka 1. i u pogledu istog gubitka ili štete, osim ako ta osoba povuče tu drugu pritužbu koja je u tijeku.

3. Tužitelj ne smije sudu u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom podnijeti pritužbu ako je bilo koja osoba koja ima izravan ili neizravan udio u vlasništvu poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom ili je pod izravnom ili neizravnom kontrolom poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom predala drugu pritužbu u vezi s kojom je postupak u tijeku pred bilo kojim drugim domaćim ili međunarodnim sudom u pogledu mjere istovjetne mjeri za koju se tvrdi da se njome krše odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja) i u pogledu istog gubitka ili štete, osim ako ta osoba povuče tu drugu pritužbu koja je u tijeku.

4. Prije podnošenja pritužbe tužitelj osigurava:

- (a) dokaz da su on i, ako je to bitno na temelju točaka 2. i 3., bilo koja osoba koja ima izravan ili neizravan udio u vlasništvu tužitelja ili poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom ili je pod izravnom ili neizravnom kontrolom tužitelja ili poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, povukli bilo koju pritužbu iz točaka 1., 2. i 3. u vezi s kojom je postupak u tijeku; i
- (b) odricanje od svojeg prava te, ako je primjenjivo, od prava poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom na pokretanje bilo kojeg postupka u vezi s pritužbom iz stavka 1.

5. Ovaj se članak primjenjuje zajedno s Prilogom 12. (Istodobni postupci).

6. Odricanje od prava dostavljeno u skladu sa stavkom 4. točkom (b) prestaje se primjenjivati ako se pritužba odbije jer nisu ispunjeni zahtjevi u pogledu državljanstva kako bi se pokrenuo postupak na temelju ovog Sporazuma.

7. Stavci od 1. do 4., uključujući Prilog 12. (Istodobni postupci), ne primjenjuju se kada se postupci u vezi s pritužbom pokrenu pred domaćim sudom isključivo kako bi se tražila privremena sudska zabrana ili deklaratorna presuda te ne uključuju plaćanje novčane odštete.

8. Kada se pritužbe u pogledu istovjetnog tretmanu za koji se tvrdi da nije u skladu s odredbama poglavlja 2. (Zaštita ulaganja) podnose podjednako na temelju ovog odjeljka i odjeljka A (Rješavanje sporova između stranaka) ili podjednako na temelju ovog odjeljka i drugog međunarodnog sporazuma, sudsko vijeće suda uspostavljeno na temelju ovog odjeljka, što prije, nakon saslušanja stranaka u sporu pri donošenju svoje odluke naloga ili pravorijeka uzima u obzir postupak u skladu s odjeljkom A (Rješavanje sporova između stranaka) ili s drugim međunarodnim sporazumom. Vijeće može u tu svrhu, ako to smatra potrebnim, ujedno obustaviti i svoj postupak. Postupajući u skladu s tom odredbom sud mora poštovati članak 3.53. (Privremeni pravorijek) stavak 6.

ČLANAK 3.35.

Postupovni i ostali zahtjevi za podnošenje pritužbe

1. Pritužba se može podnijeti sudu na temelju ovog odjeljka samo u sljedećim slučajevima:
 - (a) uz pritužbu se u pisanom obliku dostavlja tužiteljeva suglasnost s time da sud riješi spor u skladu s postupcima utvrđenima u ovom odjeljku i tužiteljevim odabirom jednog od skupa pravila rješavanja sporova iz članka 3.33. (Podnošenje pritužbe) stavka 2. kao mjerodavnih pravila rješavanja sporova;

- (b) proteklo je najmanje šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za savjetovanje na temelju članka 3.30. (Savjetovanje) i najmanje tri mjeseca od dana podnošenja obavijesti o namjeri podnošenja pritužbe na temelju članka 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe);
- (c) zahtjev za savjetovanje i obavijest o namjeri podnošenja pritužbe udovoljavaju zahtjevima utvrđenima u članku 3.30. (Savjetovanje) stavcima 1. i 2. i članku 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe) stavku 1.;
- (d) pravna i činjenična osnova spora bila je predmet prethodnog savjetovanja u skladu s člankom 3.30. (Savjetovanje);
- (e) sve pritužbe navedene u podnesku sudu u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe) temelje se na mjeri ili mjerama utvrđenima u obavijesti o namjeri podnošenja pritužbe podnesenoj u skladu s člankom 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe); i
- (f) ispunjeni su uvjeti utvrđeni u članku 3.34 (Ostale pritužbe).

2. Ovim se člankom ne dovode u pitanje ostali zahtjevi u pogledu nadležnosti koji proizlaze iz relevantnih pravila rješavanja sporova.

ČLANAK 3.36.

Suglasnost

1. Tuženik daje suglasnost za podnošenje pritužbe na temelju ovog odjeljka.
2. Tužitelj daje svoju suglasnost u skladu s postupcima predviđenima u ovom odjeljku u vrijeme podnošenja pritužbe u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe).
3. Suglasnošću na temelju točaka 1. i 2. zahtijeva se da se:
 - (a) stranke u sporu suzdrže od izvršenja pravorijeka donesenog u skladu s ovim odjeljkom prije nego što taj pravorijek postane konačan u skladu s člankom 3.55. (Konačni pravorijek); i
 - (b) stranke u sporu suzdrže od ulaganja žalbe, traženja preispitivanja, ukidanja, poništenja, revizije ili pokretanja bilo kojeg drugog sličnog postupka pred međunarodnim ili domaćim sudom u pogledu pravorijeka u skladu s ovim odjeljkom¹.
4. Smatra se da suglasnost na temelju točaka 1. i 2. udovoljava zahtjevima:
 - (a) članka 25. Konvencije ICSID-a i pravila o dodatnim mogućnostima ICSID-a za pisanu suglasnost stranaka u sporu; i
 - (b) članka II. Njujorške konvencije iz 1958. u pogledu pisanog dogovora.

¹ Podrazumijeva se da se ova točka primjenjuje zajedno s člankom 3.57. (Izvršenje konačnih pravorijeka).

ČLANAK 3.37.

Financiranje sredstvima treće strane

1. U slučaju financiranja sredstvima treće strane stranka u sporu koja se koristi takvim financiranjem mora drugoj stranci u sporu i sudskom vijeću, ili ako nije osnovano takvo sudsko vijeće, predsjedniku suda dostaviti podatke o postojanju i naravi mehanizma financiranja te ime i adresu treće strane koja osigurava financijska sredstva.
2. Navedeni se podaci dostavljaju u trenutku podnošenja pritužbe ili, ako se sporazum o financiranju zaključi ili donacija ili bespovratna sredstva odobre nakon podnošenja pritužbe, bez odgode čim se sporazum zaključi ili donacija ili bespovratna sredstva odobre.
3. Kada primjenjuje članak 3.48. (Jamstvo za troškove), sud uzima u obzir osigurava li treća strana financijska sredstva. Kada odlučuje o troškovima postupka u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 4., sud uzima u obzir jesu li se poštovali zahtjevi predviđeni u stavcima 1. i 2. ovog članka.

PODODJELJAK 4.

SUSTAV SUDOVA ZA ULAGANJA

ČLANAK 3.38.

Sud

1. Sud se osniva radi odlučivanja o pritužbama podnesenima u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe).
2. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma Odbor u skladu s člankom 4.1. (Odbor) stavkom 5. točkom (a) imenuje devet članova suda. Tri su člana državljani države članice Unije, tri su državljani Vijetnama, a tri su državljani trećih zemalja¹.
3. Odbor može odlučiti povećati ili smanjiti broj članova suda za višekratnik broja tri. Dodatna imenovanja provode se po istom načelu kako je predviđeno u stavku 2.

¹ Umjesto predlaganja imenovanja tri člana koji imaju njezino državljanstvo, bilo koja stranka može predložiti imenovanje najviše triju članova koji imaju državljanstvo neke druge zemlje. U tom se slučaju za potrebe ovog članka ti članovi smatraju državljanima stranke koja je predložila njihovo imenovanje.

4. Članovi suda moraju posjedovati kvalifikacije koje su u njihovim zemljama potrebne za imenovanje na pravosudnu dužnost ili moraju biti priznati pravnici. Moraju imati dokazano stručno znanje u području međunarodnog javnog prava. Poželjno je da su stručnjaci posebno u području međunarodnog investicijskog prava, međunarodnog trgovačkog prava te u području rješavanja sporova koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma o ulaganjima ili međunarodnih sporazuma o trgovini.
5. Članovi suda imenuju se na mandat od četiri godine koji se može jednom obnoviti. Međutim, mandat pet od devet osoba imenovanih odmah nakon dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, koje se odabiru ždrijebom, produljuje se na šest godina. Ispraznjena mjesta popunjavaju se čim se pojave. Osoba imenovana kao zamjena osobe kojoj nije istekao mandat na dužnosti ostaje do isteka mandata svojeg prethodnika. Osoba koja u trenutku isteka svojeg mandata obavlja dužnost člana sudskog vijeća suda može uz odobrenje predsjednika suda nastaviti obavljati tu dužnost do završetka rada tog sudskog vijeća i može se samo u tu svrhu smatrati da nastavlja biti član suda.
6. Sud odlučuje o predmetima u vijećima sastavljenima od tri člana od kojih je jedan državljanin države članice Unije, jedan državljanin Vijetnama, a jedan državljanin treće zemlje. Sudskim vijećem predsjedava član koji je državljanin treće zemlje.
7. U roku od 90 dana od podnošenja pritužbe u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe) predsjednik suda imenuje članove koji će biti u sastavu sudskog vijeća suda koje odlučuje o predmetu prema načelu rotacije, osiguravajući da sastav sudskih vijeća bude nasumičan i nepredvidljiv i da istodobno svi članovi imaju priliku obavljati tu dužnost.

8. Predsjednik i zamjenik predsjednika suda odgovorni su za organizacijska pitanja i imenuju se na mandat od dvije godine te odabiru ždrijebom među članovima koji su državljani trećih zemalja. Na dužnost se biraju prema načelu rotacije, a ždrijebom ih odabiru supredsjednici Odbora ili njihovi zamjenici. Zamjenik predsjednika zamjenjuje predsjednika kada on nije dostupan.

9. Ne dovodeći u pitanje stavak 6., stranke u sporu mogu se dogovoriti da o predmetu odlučuje samo jedan član koji je državljanin treće zemlje, a odabire ga predsjednik suda. Tuženik u dobroj namjeri razmatra takav zahtjev tužitelja, posebno ako je tužitelj malo ili srednje poduzeće ili ako je tražena nadoknada ili odšteta relativno niska. Takav zahtjev trebalo bi predati istodobno s podnošenjem pritužbe u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe).

10. Sud može sastaviti vlastite radne postupke. Radni postupci u skladu su s mjerodavnim pravilima rješavanja sporova i ovim odjeljkom. Ako sud tako odluči, predsjednik suda sastavlja nacrt radnih postupaka savjetujući se s ostalim članovima suda te taj nacrt predstavlja Odboru. Odbor donosi nacrt radnih postupaka. Ako Odbor ne donese nacrt radnih postupaka u roku od tri mjeseca od njegova predstavljanja, predsjednik suda obavlja potrebnu reviziju nacrt radnih postupaka, pri čemu uzima u obzir stajališta stranaka. Predsjednik suda nakon toga Odboru predstavlja revidirani nacrt radnih postupaka. Smatra se da je revidirani nacrt radnih postupaka donesen, osim ako Odbor odluči odbiti revidirani nacrt u roku od tri mjeseca od njegova predstavljanja.

11. Ako se pojavi postupovno pitanje koje nije obuhvaćeno ovim odjeljkom, bilo kojim dodatnim pravilima koja je donio Odbor ili radnim postupcima koji su doneseni u skladu sa stavkom 10., relevantno sudsko vijeće suda može donijeti odgovarajući postupak koji odgovara tim odredbama.
12. Sudsko vijeće suda nastoji sve odluke donijeti konsenzusom. Ako se odluka ne može donijeti konsenzusom, sudsko vijeće suda svoju odluku donosi većinom glasova svih svojih članova. Mišljenja pojedinačnih članova sudskog vijeća suda anonimna su.
13. Članovi su u bilo kojem trenutku i u kratkom roku dostupni i dobro upoznati s aktivnostima u pogledu rješavanja sporova na temelju ovog Sporazuma.
14. Radi osiguravanja njihove dostupnosti članovima se isplaćuje mjesečni honorar koji se određuje odlukom Odbora. Osim toga, predsjednik suda i, prema potrebi, zamjenik predsjednika, primaju dnevnicu jednaku naknadi utvrđenoj u skladu s člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 16. za svaki radni dan proveden u obavljanju dužnosti predsjednika suda u skladu s ovim odjeljkom.
15. Obje stranke uplaćuju honorar i dnevnicu iz stavka 14. na račun kojim upravlja tajništvo ICSID-a, pri čemu se u obzir uzima njihova razina razvoja. U slučaju da jedna stranka ne uplati honorar ili dnevnicu, može ih umjesto nje odlučiti platiti druga stranka. Sva zaostala plaćanja ostat će plativa uz odgovarajuće kamate.

16. Osim ako Odbor donese odluku u skladu sa stavkom 17., iznos ostalih naknada i troškova članova sudskog vijeća suda iznos je koji je utvrđen u skladu s pravilom 14. stavkom 1.

Administrativnih i financijskih pravila Konvencije ICSID-a, koji važi na dan podnošenja pritužbe i koji je Sud raspodijelio među strankama u sporu u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 4.

17. Odlukom Odbora honorar, dnevnica i ostale naknade i troškovi mogu se trajno pretvoriti u redovnu plaću. U tom slučaju članovi suda obavljaju dužnost u punom radnom vremenu i nije im dopušteno baviti se bilo kojim zanimanjem, uz naknadu ili bez nje, osim ako predsjednik suda iznimno odobri iznimku. Odbor određuje njihovu naknadu i povezana organizacijska pitanja.

18. Tajništvo ICSID-a obavlja ulogu tajništva suda i pruža mu odgovarajuću potporu. Troškove takve potpore sud raspodjeljuje među strankama u sporu u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 4.

ČLANAK 3.39.

Žalbeni sud

1. Osniva se stalni žalbeni sud za odlučivanje o žalbama na pravorijeke koje je donio sud.

2. Žalbeni sud sastoji se od šest članova od kojih su dva državljani države članice Unije, dva su državljani Vijetnama, a dva su državljani trećih zemalja.
3. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma Odbor u skladu s člankom 4.1. (Odbor) stavkom 5. točkom (a) imenuje šest članova žalbenog suda¹.
4. Odbor može odlučiti povećati ili smanjiti broj članova žalbenog suda za višekratnik broja tri. Dodatna imenovanja provode se po istom načelu kako je predviđeno u stavcima 2. i 3.
5. Članovi žalbenog suda imenuju se na mandat od četiri godine koji se može jednom obnoviti. Međutim, mandati triju od šest osoba imenovanih odmah nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, koje se odabiru ždrijebom, produljuju se na šest godina. Ispraznjena mjesta popunjavaju se čim se pojave. Osoba imenovana kao zamjena osobe kojoj nije istekao mandat na dužnosti ostaje do isteka mandata svojeg prethodnika.

¹ Umjesto predlaganja imenovanja dvaju članova koji imaju njezino državljanstvo ili su njezini građani, bilo koja stranka može predložiti imenovanje najviše dvaju članova koji imaju državljanstvo ili su građani neke druge zemlje. U tom se slučaju ti članovi suda smatraju državljanima ili građanima stranke koja je predložila njihovo imenovanje za potrebe ovog članka.

6. Žalbeni sud ima predsjednika i zamjenika predsjednika koji se među članovima koji su državljani trećih zemalja odabiru ždrijeбом na dvogodišnji mandat. Na dužnost se biraju prema načelu rotacije, a ždrijeбом ih odabire predsjednik Odbora. Zamjenik predsjednika zamjenjuje predsjednika kada on nije dostupan.
7. Članovi žalbenog suda moraju imati dokazano stručno znanje u području međunarodnog javnog prava i posjedovati kvalifikacije koje su u njihovim zemljama potrebne za imenovanje na najviše pravosudne dužnosti ili moraju biti priznati pravници. Poželjno je da su stručnjaci u području međunarodnog investicijskog prava, međunarodnog trgovačkog prava te u području rješavanja sporova koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma o ulaganjima ili međunarodnih sporazuma o trgovini.
8. Žalbeni sud odlučuje o žalbama u sudskim vijećima sastavljenima od triju članova, od kojih je jedan državljanin države članice Unije, jedan državljanin Vijetnama, a jedan državljanin treće zemlje. Sudskim vijećem predsjedava član koji je državljanin treće zemlje.
9. Predsjednik žalbenog suda uvijek prema načelu rotacije određuje sastav sudskog vijeća koje odlučuje o određenoj žalbi, osiguravajući da sastav svakog sudskog vijeća bude nasumičan i nepredvidljiv i da istovremeno svi članovi imaju priliku obavljati tu dužnost. Osoba koja u trenutku isteka svojeg mandata obavlja dužnost člana sudskog vijeća žalbenog suda može uz odobrenje predsjednika žalbenog suda nastaviti obavljati tu dužnost do završetka rada tog sudskog vijeća i može se smatrati, samo u tu svrhu, da nastavlja biti član žalbenog suda.

10. Žalbeni sud sastavlja vlastite radne postupke. Radni postupci u skladu su s ovim odjeljkom i naputcima navedenima u Prilogu 13. (Radni postupci žalbenog suda). Predsjednik žalbenog suda sastavlja nacrt radnih postupaka savjetujući se s ostalim članovima žalbenog suda te taj nacrt predstavlja Odboru u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma. Odbor donosi nacrt radnih postupaka. Ako Odbor ne donese nacrt radnih postupaka u roku od tri mjeseca od njegova predstavljanja, predsjednik žalbenog suda obavlja potrebnu reviziju nacrt radnih postupaka, pri čemu uzima u obzir stajališta stranaka. Predsjednik žalbenog suda nakon toga Odboru predstavlja revidirani nacrt radnih postupaka. Smatra se da je revidirani nacrt radnih postupaka donesen, osim ako Odbor odluči odbaciti revidirani nacrt u roku od tri mjeseca od njegova predstavljanja.

11. Ako se pojavi postupovno pitanje koje nije obuhvaćeno ovim odjeljkom, bilo kojim dodatnim pravilima koja je donio Odbor ili radnim postupcima koji su doneseni u skladu sa stavkom 10., relevantno sudsko vijeće žalbenog suda može donijeti odgovarajući postupak koji odgovara tim odredbama.

12. Sudsko vijeće žalbenog suda nastoji sve odluke donijeti konsenzusom. Ako se odluka ne može donijeti konsenzusom, sudsko vijeće žalbenog suda svoju odluku donosi većinom glasova svih svojih članova. Mišljenja pojedinačnih članova sudskog vijeća žalbenog suda anonimna su.

13. Članovi žalbenog suda u bilo kojem su trenutku i u kratkom roku dostupni i dobro upoznati s ostalim aktivnostima u pogledu rješavanja sporova na temelju ovog Sporazuma.

14. Članovima žalbenog suda isplaćuje se mjesečni honorar koji se određuje odlukom Odbora. Osim toga, predsjednik žalbenog suda i, prema potrebi, zamjenik predsjednika, primaju dnevnicu jednaku naknadi utvrđenoj u skladu sa stavkom 16. za svaki radni dan proveden u obavljanju dužnosti predsjednika žalbenog suda u skladu s ovim odjeljkom.

15. Obje stranke, uplaćuju honorar i dnevnicu iz stavka 14. na račun kojim upravlja tajništvo ICSID-a, pri čemu se u obzir uzima njihova razina razvoja. U slučaju da jedna stranka ne uplati honorar ili dnevnicu, može ih umjesto nje odlučiti platiti druga stranka. Sva zaostala plaćanja ostat će plativa uz odgovarajuće kamate.

16. Odbor, nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, donosi odluku kojom se utvrđuje iznos ostalih naknada i troškova članova sudskog vijeća žalbenog suda. Takve naknade i troškove među strankama u sporu raspodjeljuje sud ili, ako je to primjenjivo, žalbeni sud u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 4.

17. Odlukom Odbora honorar, dnevnica i ostale naknade i troškovi mogu se trajno pretvoriti u redovnu plaću. U tom slučaju članovi žalbenog suda obavljaju dužnost u punom radnom vremenu i nije im dopušteno baviti se bilo kojim zanimanjem, uz naknadu ili bez nje, osim ako predsjednik žalbenog suda iznimno odobri iznimku. Odbor određuje njihovu naknadu i povezana organizacijska pitanja.

18. Tajništvo ICSID-a obavlja ulogu tajništva žalbenog suda i pruža mu odgovarajuću potporu. Troškove takve potpore žalbeni sud raspodjeljuje među strankama u sporu u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 4.

ČLANAK 3.40.

Etičke norme

1. Članovi suda i žalbenog suda odabiru se među osobama čija je neovisnost neupitna. Nisu povezani ni s jednom vladom¹. Ne primaju naputke ni od koje vlade ni organizacije u pogledu pitanja povezanih sa sporom. Ne sudjeluju u razmatranju nijednog spora koje bi dovelo do izravnog ili neizravnog sukoba interesa. Na taj se način pridržavaju Priloga 11. (Kodeks ponašanja za članove suda, žalbenog suda i medijatore). Osim toga, nakon imenovanja ne smiju preuzimati dužnost savjetnika, stručnjaka koje imenuje stranka ili svjedoka koje imenuje stranka u postojećim ili novim sporovima o zaštiti ulaganja na temelju ovog ili bilo kojeg drugog sporazuma ili domaćih zakona i propisa.

¹ Podrazumijeva se da činjenica da osoba prima dohodak od vlade ili da je prije bila zaposlena u vladi ili da ima obiteljske veze s osobom koja prima dohodak od vlade sama po sebi ne znači da ta osoba ne ispunjuje uvjete.

2. Ako stranka u sporu smatra da je član u sukobu interesa, predsjedniku suda ili predsjedniku žalbenog suda šalje odgovarajuću obavijest o osporavanju imenovanja. Obavijest o osporavanju imenovanja šalje se u roku od 15 dana od dana kada je stranka u sporu obaviještena o sastavu sudskog vijeća suda ili žalbenog suda ili u roku od 15 dana od dana kada je ta stranka saznala relevantne činjenice, ako te činjenice razumno nisu mogle biti poznate u trenutku sastavljanja sudskog vijeća. U obavijesti o osporavanju navodi se osnova za osporavanje.

3. Ako u roku od 15 dana od dana obavijesti o osporavanju imenovanja član čije se imenovanje osporava odluči ne odstupiti s dužnosti u tom sudskom vijeću, predsjednik suda ili predsjednik žalbenog suda, nakon što je saslušao stranke u sporu i omogućio članu da podnese primjedbe, na odgovarajući način donosi odluku u roku od 45 dana od primitka obavijesti o osporavanju imenovanja i o tome odmah obavještava stranke u sporu i druge članove sudskog vijeća.

4. O osporavanjima imenovanja u sudsko vijeće predsjednika suda odlučuje predsjednik žalbenog suda i obratno.

5. Po primitku obrazložene preporuke predsjednika žalbenog suda ili na njihovu zajedničku inicijativu stranke mogu razriješiti dužnosti člana suda ili žalbenog suda na temelju odluke Odbora ako njegovo ponašanje nije u skladu s obvezama utvrđenima u stavku 1. te je nespojivo s daljnjim obavljanjem dužnosti člana suda ili žalbenog suda. Ako se takvo ponašanje navodno odnosi na predsjednika žalbenog suda, obrazloženu preporuku podnosi predsjednik suda. Članak 3.38. (Sud) stavak 2. i članak 3.39. (Žalbeni sud) stavak 3. primjenjuju se *mutatis mutandis* na popunjavanje ispražnjenih radnih mjesta koja se mogu pojaviti u skladu s ovim stavkom.

ČLANAK 3.41.

Multilateralni mehanizmi rješavanja sporova

Stranke započinju pregovore o međunarodnom sporazumu u kojem se predviđa multilateralni sud za ulaganja u kombinaciji s multilateralnim žalbenim mehanizmom ili odvojeno od njega, koji se primjenjuju na sporove nastale na temelju ovog Sporazuma. Stranke se tako mogu dogovoriti da ne primjenjuju relevantne dijelove ovog odjeljka. Odbor može donijeti odluku u kojoj navodi sve potrebne prijelazne mjere.

PODODJELJAK 5.

VOĐENJE POSTUPKA

ČLANAK 3.42.

Mjerodavno pravo i pravila tumačenja

1. Sud i žalbeni sud odlučuju o tome krše li se mjerama koje su predmet pritužbe odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja), kao što to tužitelj tvrdi.

2. Kada donose svoju odluku, sud i žalbeni sud primjenjuju prema potrebi odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja) i ostale odredbe ovog Sporazuma te ostala pravila ili načela međunarodnog prava koja su primjenjiva na stranke i uzimaju u obzir kao činjenicu sve relevantno domaće pravo stranke u sporu.
3. Podrazumijeva se da su sud i žalbeni sud obvezni primjenjivati tumačenje domaćeg prava koje daju sudovi ili tijela koji su nadležni za tumačenje relevantnog domaćeg prava, a mišljenje koje su sud i žalbeni sud dali o relevantnom domaćem pravu nije obvezujuće za sudove i tijela bilo koje stranke. Sud i žalbeni sud nisu nadležni odlučivati o zakonitosti mjere kojom se navodno krši ovaj Sporazum na temelju domaćih zakona i propisa stranke u sporu.
4. Sud i žalbeni sud tumače ovaj Sporazum u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava kako su kodificirana u *Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora*, sklopljenoj 23. svibnja 1969. u Beču.
5. U slučaju nastanka ozbiljnih dvojbi u pogledu tumačenja koje mogu utjecati na pitanja povezana s ovim odjeljkom, Odbor može donijeti tumačenja odredbi ovog Sporazuma. Svako takvo tumačenje obvezujuće je za sud i žalbeni sud. Odbor može odlučiti da tumačenje ima obvezujući učinak od određenog datuma.

ČLANAK 3.43.

Sprječavanje izbjegavanja mjera

Podrazumijeva se da sud odbija svoju nadležnost ako je spor nastao ili je bilo moguće vrlo pouzdano predvidjeti da će nastati u trenutku kada tužitelj stekne vlasništvo ili kontrolu nad ulaganjem koje je predmet spora, a sud na temelju činjenica u predmetu utvrdi da je tužitelj stekao vlasništvo ili kontrolu nad ulaganjem s glavnom namjerom podnošenja pritužbe na temelju ovog odjeljka. Mogućnošću odbijanja nadležnosti u takvim okolnostima ne dovode se u pitanje druge primjedbe u pogledu nadležnosti koje bi sud mogao razmotriti.

ČLANAK 3.44.

Prethodni prigovori

1. Tuženik može uložiti prigovor da je pritužba očigledno pravno neutemeljena najkasnije 30 dana od osnivanja sudskog vijeća suda u skladu člankom 3.38. (Sud) stavkom 7. i u svakom slučaju prije prvog zasjedanja sudskog vijeća suda ili 30 dana nakon što tuženiku postanu poznate činjenice koje čine osnovu za prigovor.

2. Tuženik što detaljnije opisuje osnovu za prigovor.

3. Nakon što strankama u sporu omogući da se očituju u pogledu prigovora, sud na prvom sastanku sudskog vijeća suda ili odmah nakon njega donosi odluku ili privremeni pravorijek o prigovoru uz obrazloženje. Ako se prigovor dostavi nakon prvog sastanka sudskog vijeća suda, sud donosi takvu odluku ili privremeni pravorijek što prije te najkasnije 120 dana nakon dana ulaganja prigovora. Kada donosi odluku, sud pretpostavlja da su navedene činjenice istinite te može razmotriti i sve druge relevantne činjenice koje nisu predmet spora.

4. Odlukom suda ne dovodi se u pitanje pravo stranke u sporu na prigovor, u skladu s člankom 3.45. (Pravno neutemeljene pritužbe) ili tijekom trajanja postupka, u pogledu pravne osnove pritužbe i ne dovodi u pitanje ovlast suda da odlučuje o drugim prigovorima kao o prethodnom pitanju. Podrazumijeva se da takav prigovor može uključivati prigovor da spor ili bilo koji popratni zahtjev nisu u nadležnosti suda ili da, zbog drugih razloga, sud nije mjerodavan.

ČLANAK 3.45.

Pravno neutemeljene pritužbe

1. Ne dovodeći u pitanje ovlast suda da odlučuje o drugim prigovorima kao o prethodnom pitanju, kao što je prigovor da spor ili bilo koji popratni zahtjev nije u nadležnosti suda ili da sud zbog drugih razloga nije mjerodavan te ne dovodeći u pitanje pravo tuženika da uloži bilo koji takav prigovor u bilo kojem trenutku, sud odlučuje kao o prethodnom pitanju o svakom prigovoru tuženika da s pravne osnove pritužba podnesena na temelju ovog odjeljka ili bilo koji njezin dio nije pritužba za koju je moguće donijeti pravorijek u korist tužitelja na temelju članka 3.53. (Privremeni pravorijek) čak i ako se pretpostavilo da su navedene činjenice istinite. Sud može uzeti u obzir i sve relevantne činjenice koje nisu predmet spora.
2. Prigovor iz stavka 1. podnosi se sudu što prije nakon osnivanja sudskog vijeća suda, a ni u kojem slučaju nakon datuma koji sud tuženiku odredi za podnošenje odgovora ili odgovora na pritužbu ili, u slučaju izmjene pritužbe, datuma koji sud tuženiku odredi za podnošenje odgovora na izmjenu. Prigovor se ne podnosi dok je u tijeku postupak na temelju članka 3.44. (Prethodni prigovori), osim ako sud, nakon što je uzeo u obzir okolnosti slučaja, odobri ulaganje prigovora na temelju ovog članka.

3. Nakon što zaprimi prigovor na temelju stavka 1. i osim ako taj prigovor smatra očigledno neutemeljenim, sud obustavlja svaki postupak o meritumu, određuje raspored za razmatranje prigovora u skladu s bilo kojim rasporedom koji je odredio za razmatranje bilo kojeg drugog prethodnog pitanja i donosi odluku ili privremeni pravorijek o prigovoru uz obrazloženje.

ČLANAK 3.46.

Transparentnost postupka

1. Pravila UNCITRAL-a o transparentnosti primjenjuju se na sporove na temelju ovog odjeljka, podložno stavcima od 2. do 8.
2. Na popis dokumenta iz članka 3. stavka 1. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti uvrštavaju se zahtjev za savjetovanje na temelju članka 3.30. (Savjetovanje), obavijest o namjeri na temelju članka 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe) stavka 1., određivanje na temelju članka 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe) stavka 2., obavijest o osporavanju i odluka o tom osporavanju na temelju članka 3.40. (Etičke norme) i zahtjev za spajanje na temelju članka 3.59. (Spajanje).

3. U skladu s člankom 7. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti sud na vlastitu inicijativu ili na zahtjev bilo koje osobe te nakon savjetovanja sa strankama u sporu može odlučiti hoće li i na koji način staviti na raspolaganje bilo koje druge dokumente upućene sudu ili koje izdaje taj sud, a koji nisu obuhvaćeni člankom 3. stavkom 1. i člankom 3. stavkom 2. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti. Među njima mogu biti i dokazni predmeti ako se tuženik s time složi.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 2. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti, Unija ili Vijetnam, ovisno o slučaju, nakon primitka relevantnih dokumenata u skladu sa stavkom 2. ovog članka, odmah te dokumente prosljeđuje stranci koja nije u sporu te ih stavlja na raspolaganje javnosti nakon uklanjanja povjerljivih ili zaštićenih informacija¹.
5. Dokumenti iz točaka 2., 3. i 4. mogu se staviti na raspolaganje javnosti tako što će ih se dostaviti repozitoriju iz pravila UNCITRAL-a o transparentnosti ili na drukčiji način.
6. Najkasnije tri godine nakon dana stupanja na snagu ovog Sporazuma Odbor preispituje funkcioniranje stavka 3. Odbor na zahtjev bilo koje stranke može donijeti odluku u skladu s člankom 4.1. (Odbor) stavkom 5. točkom (c) kojom se određuje da se umjesto stavka 3. ovog članka primjenjuje članak 3. stavak 3. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

¹ Podrazumijeva se da povjerljive ili zaštićene informacije kako su definirane u članku 7. stavku 2. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti uključuju povjerljive državne informacije.

7. Podložno bilo kojoj odluci suda o prigovoru u pogledu određivanja informacija za koje se tvrdi da su povjerljive ili zaštićene, ni stranke u sporu ni sud ne smiju bilo kojoj stranci koja nije u sporu ili javnosti otkriti bilo koje zaštićene informacije ako ih je stranka u sporu koja je dostavila informacije jasno odredila kao takve¹.

8. Tijekom postupka na temelju ovog odjeljka stranka u sporu može drugim osobama povezanim s postupkom, uključujući svjedoke i stručnjake, otkriti dokumente koje smatra potrebnima bez uklonjenih povjerljivih ili zaštićenih informacija. Međutim, stranka u sporu mora osigurati da te osobe zaštite povjerljive ili zaštićene informacije iz tih dokumenata.

¹ Podrazumijeva se da ako stranka u sporu koja je dostavila informacije odluči povući sve tako dostavljene podneske ili dio njih koji sadržavaju informacije u skladu s člankom 7. stavkom 4. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti, druga stranka u sporu, kadgod je potrebno, ponovno dostavlja cjelovite i uređene dokumente u kojima se uklanjaju informacije koje je povukla stranka u sporu koja je prva dostavila informacije ili se informacije ponovno određuju u skladu s tim kako ih određuje stranka u sporu koja ih je prva dostavila.

ČLANAK 3.47.

Privremene odluke

Sud može naložiti privremenu zaštitnu mjeru radi zaštite prava stranke u sporu ili kako bi osigurao punu nadležnost suda, uključujući nalog za zaštitu dokaza u posjedu ili pod kontrolom stranke u sporu ili zaštitu nadležnosti suda. Sud ne smije naložiti zapljenu imovine ni spriječiti primjenu tretmana kojim se navodno čini kršenje. Za potrebe ovog stavka nalog uključuje preporuku.

ČLANAK 3.48.

Jamstvo za troškove

1. Podrazumijeva se da sud na zahtjev može tužitelju naložiti da dostavi jamstvo za sve troškove ili dio troškova ako se na temelju opravdanih razloga može vjerovati da tužitelj neće biti u mogućnosti poštovati eventualnu odluku o troškovima donesenu na štetu tužitelja.
2. Ako se jamstvo za troškove ne dostavi u cijelosti u roku od 30 dana od dana kada je sud izdao takav nalog ili u bilo kojem drugom roku koji je odredio sud, sud o tome obavještava stranke u sporu. Sud može naložiti suspenziju ili završetak postupka.

ČLANAK 3.49.

Obustavljanje postupka

Ako nakon podnošenja pritužbe na temelju ovog odjeljka tužitelj ne poduzme nikakve korake u postupku tijekom 180 uzastopnih dana ili tijekom razdoblja koje su stranke dogovorno odredile, smatra se da je tužitelj povukao svoju pritužbu i obustavio postupak. Sud na zahtjev tuženika i nakon obavještanja stranaka u sporu u nalogu prima na znanje obustavljanje postupka i donosi pravorijek o troškovima. Nadležnost suda prestaje nakon donošenja takvog naloga. Tužitelj ne može naknadno podnijeti pritužbu o istom predmetu.

ČLANAK 3.50.

Jezik postupka

1. Stranke u sporu dogovaraju se o jeziku koji će se upotrebljavati u postupku.

2. Ako stranke u sporu ne postignu dogovor u skladu sa stavkom 1. u roku od 30 dana od osnivanja sudskog vijeća suda u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 7., sud određuje jezik postupka. Sud određuje jezik nakon savjetovanja sa strankama u sporu kako bi osigurao gospodarsku učinkovitost postupka i osigurao da se tom odlukom o jeziku resursi stranaka u sporu i suda ne opterećuju nepotrebno¹.

ČLANAK 3.51.

Stranka koja nije u sporu

1. Tuženik u roku od 30 dana od dana primitka bilo kojih dokumenata iz podtočaka (a) i (b) ili odmah nakon donošenja odluke o svakom sporu koji se odnosi na povjerljive ili zaštićene informacije, stranci koja nije u sporu dostavlja:

- (a) zahtjev za savjetovanje iz članka 3.30. (Savjetovanje), obavijest o namjeri iz članka 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe) stavka 1., određivanje na temelju članka 3.32. (Obavijest o namjeri podnošenja pritužbe) stavka 2. i pritužbu iz članka 3.33. (Podnošenje pritužbe); i

¹ Kad promišlja o gospodarskoj učinkovitosti postupka, sud bi trebao uzeti u obzir troškove koje stranke u sporu i sud imaju tijekom obrade sudske prakse i pravnih tekstova koje će stranke u sporu eventualno dostaviti.

- (b) na zahtjev, sve dokumente koji su stavljani na raspolaganje javnosti u skladu s člankom 3.46. (Transparentnost postupka).

2. Stranka koja nije u sporu ima pravo nazočiti saslušanjima koja se održavaju na temelju ovog odjeljka i davati usmene izjave o tumačenju ovog Sporazuma.

ČLANAK 3.52.

Stručna izvješća

Sud na zahtjev stranke u sporu ili na vlastitu inicijativu nakon što se savjetuje sa strankama u sporu može imenovati jednog ili više stručnjaka da mu podnesu izvješća u pisanom obliku o svakom činjeničnom predmetu rasprave koji se odnosi na pitanje okoliša, zdravlja, sigurnosti ili ostala pitanja koja je stranka u sporu iznijela u postupku.

ČLANAK 3.53.

Privremeni pravorijek

1. Ako sud zaključi da se spornom mjerom krši bilo koja odredba poglavlja 2. (Zaštita ulaganja), sud na temelju zahtjeva tužitelja i nakon što sasluša stranke u sporu može, odvojeno ili u kombinaciji, dodijeliti samo:

- (a) novčanu odštetu i primjenjive kamate; i

- (b) povrat imovine, a u tom se slučaju u pravorijeku navodi da tuženik umjesto povrata može platiti novčanu odštetu i sve primjenjive kamate, što se utvrđuje u skladu s relevantnim odredbama poglavlja 2. (Zaštita ulaganja).

Ako je pritužba podnesena u ime poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, u svakom se pravorijeku na temelju ovog stavka navodi sljedeće:

- (a) novčana odšteta i sve primjenjive kamate isplaćuju se poduzeću s lokalnim poslovnim nastanom; i
- (b) svaki povrat obavlja se poduzeću s lokalnim poslovnim nastanom.

Sud ne smije naložiti poništenje predmetnog tretmana.

2. Novčana odšteta ne smije biti veća od gubitka koji je pretrpio tužitelj ili, kako je primjenjivo, njegovo poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom kao rezultat kršenja bilo koje odredbe poglavlja 2. (Zaštita ulaganja), umanjenog za bilo koju prethodnu odštetu ili nadoknadu koju je predmetna stranka već isplatila. Podrazumijeva se da ulagatelj može, kada podnese pritužbu u vlastito ime, nadoknaditi samo gubitak ili štetu koju je pretrpio u odnosu na svoje obuhvaćeno ulaganje.

3. Sud ne određuje kaznene odštete.

4. Sud nalaže da troškove postupka¹ snosi stranka koja je izgubila spor. U iznimnim okolnostima sud može podijeliti troškove između stranaka u sporu ako utvrdi da je podjela prikladna u okolnostima predmeta. Ostale razumne troškove, uključujući razumne troškove pravnog zastupanja i pomoći, snosi stranka koja je izgubila spor, osim ako sud utvrdi da je takva podjela nerazumna s obzirom na okolnosti predmeta. U slučaju da je samo dio pritužbi uspješan, troškovi se prilagođavaju razmjerno broju ili opsegu uspješnih dijelova pritužbi. Žalbeni sud pitanja troškova rješava u skladu s ovim člankom.

5. Odbor može donijeti dodatna pravila o naknadama za potrebe određivanja najvećeg iznosa troškova pravnog zastupanja i pomoći koje mogu snositi određene kategorije neuspješnih stranaka u sporu. U takvim dodatnim pravilima uzimaju se u obzir financijska sredstva tužitelja koji je fizička osoba ili malo ili srednje poduzeće. Odbor nastoji donijeti takva dodatna pravila u roku od najviše godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma.

6. Sud donosi privremeni pravorijek u roku od 18 mjeseci od dana podnošenja pritužbe. Ako taj rok nije moguće poštovati, sud o tome donosi odluku u kojoj navodi razloge takve odgode.

¹ Podrazumijeva se da pojam „troškovi postupka” uključuje (a) razumne troškove stručnog savjetovanja i druge pomoći koju traži sud i (b) razumne putne i druge troškove svjedoka u iznosu koji je sud odobrio.

ČLANAK 3.54.

Žalbeni postupak

1. Bilo koja stranka u sporu može se žaliti na privremeni pravorijek pred žalbenim sudom u roku od 90 dana od njegova donošenja. Razlozi za žalbu su sljedeći:

- (a) sud je pogriješio u tumačenju ili primjeni mjerodavnog prava;
- (b) sud je očigledno pogriješio u uvažavanju činjenica, uključujući uvažavanje relevantnog domaćeg prava; ili
- (c) razlozi navedeni u članku 52. Konvencije ICSID-a, ako nisu obuhvaćeni točkama (a) i (b).

2. Žalbeni sud odbacuje žalbu ako utvrdi da je žalba neutemeljena. Taj sud može odbaciti žalbu i po žurnom postupku ako je jasno da je žalba očigledno neutemeljena.

3. Ako je žalba utemeljena, odlukom žalbenog suda u potpunosti ili djelomično mijenjaju se ili poništavaju nalazi i zaključci u privremenom pravorijeku. U svojoj odluci žalbeni sud točno navodi kako je izmijenio ili poništio relevantne nalaze i zaključke suda.

4. Ako na temelju činjenica koje je sud utvrdio postoji takva mogućnost, žalbeni sud svoje pravne nalaze i zaključke primjenjuje na takve činjenice i donosi konačnu odluku. Ako takva mogućnost ne postoji, žalbeni sud vraća predmet sudu.
5. Opće je pravilo da žalbeni postupak ne traje dulje od 180 dana, a taj se rok izračunava počevši od dana kada stranka u sporu službeno priopći svoju odluku o žalbi do dana kada žalbeni sud donese svoju odluku. Ako žalbeni sud smatra da ne može donijeti odluku u roku od 180 dana, obavještava stranke u sporu u pisanom obliku o razlozima kašnjenja te procijenjenom roku u kojem će donijeti svoju odluku. Osim ako se tako traži u iznimnim okolnostima, postupak ni u kojem slučaju ne traje dulje od 270 dana.
6. Stranka u sporu koja ulaže žalbu dostavlja jamstvo, uključujući za troškove žalbe, i razuman iznos koji će odrediti žalbeni sud uzimajući u obzir okolnosti predmeta.
7. Članci 3.37. (Financiranje sredstvima treće strane), 3.46. (Transparentnost postupka), 3.47. (Privremene odluke), 3.49. (Obustavljanje postupka), 3.51. (Stranka koja nije u sporu), 3.53. (Privremeni pravorijek) i 3.56. (Naknada štete ili druga nadoknada) primjenjuju se na žalbeni postupak *mutatis mutandis*.

ČLANAK 3.55.

Konačni pravorijek

1. Privremeni pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom postaje konačan ako nijedna stranka u sporu nije uložila žalbu protiv takvog pravorijeka u skladu s člankom 3.54. (Žalbeni postupak) stavkom 1.
2. Kada je uložena žalba protiv privremenog pravorijeka, a žalbeni sud odbaci žalbu u skladu s člankom 3.54. (Žalbeni postupak) stavkom 2., privremeni pravorijek postaje konačan na dan kada žalbeni sud odbaci žalbu.
3. Kada je uložena žalba protiv privremenog pravorijeka, a žalbeni sud donese konačnu odluku, privremeni pravorijek kako ga je izmijenio ili poništio žalbeni sud postaje konačan na dan kada žalbeni sud objavi konačnu odluku.
4. Kada je uložena žalba protiv privremenog pravorijeka, a žalbeni sud izmijeni ili poništi pravne nalaze i zaključke u privremenom pravorijeku i vrati predmet sudu, sud nakon saslušanja stranaka u sporu prema potrebi vrši reviziju svojeg privremenog pravorijeka kako bi se njime obuhvatili nalazi i zaključci žalbenog suda. Sud je obvezan uvažiti nalaze žalbenog suda. Sud nastoji donijeti svoj revidirani pravorijek u roku od 90 dana od dana primitka odluke žalbenog suda. Revidirani privremeni pravorijek postat će konačan 90 dana nakon njegova donošenja.

5. Za potrebe ovog odjeljka pojam „konačni pravorijek” uključuje sve konačne odluke žalbenog suda donesene u skladu s člankom 3.54. (Žalbeni postupak) stavkom 4.

ČLANAK 3.56.

Naknada štete ili druga nadoknada

Sud kao valjanu obranu ne prihvaća protuzahjev, poziv na prijeboj ili sličan zahtjev, činjenicu da je ulagatelj primio ili da će primiti naknadu štete ili drugu nadoknadu na temelju ugovora o osiguranju ili ugovora o jamstvu za cijelu nadoknadu ili dio nadoknade tražene u sporu pokrenutom u skladu s ovim odjeljkom.

ČLANAK 3.57.

Izvršenje konačnih pravorijeka

1. Konačni pravorijeci doneseni u skladu s ovim odjeljkom:
 - (a) obvezujući su za stranke u sporu i u pogledu tog konkretnog predmeta; i
 - (b) ne podliježu žalbi, reviziji, ukidanju, poništavanju ili bilo kojem drugom pravnom sredstvu.

2. Svaka stranka priznaje konačni pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom kao obvezujući te ispunjuje novčanu obvezu na svojem državnom području kao da se radi o pravomoćnoj presudi suda te stranke.
3. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., tijekom razdoblja iz stavka 4. priznavanje i izvršenje konačnog pravorijeka u sporu u kojemu je Vijetnam tuženik provodi se u skladu s Njujorškom konvencijom iz 1958. Tijekom tog vremena stavak 1. točka (b) ovog članka i članak 3.36 (Suglasnost) stavak 3. točka (b) ne primjenjuju se na sporove u kojima je Vijetnam tuženik.
4. Kada je riječ o konačnom pravorijeku u sporu u kojem je Vijetnam tuženik, stavak 1. točka (b) i stavak 2. primjenjuju se nakon što protekne razdoblje od pet godina od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma ili dulje razdoblje koje odredi Odbor ako se steknu uvjeti za to.
5. Na izvršenje pravorijeka primjenjuju se zakoni o izvršenju presuda ili pravorijeka koji su na snazi u mjestu gdje se traži takvo izvršenje.
6. Podrazumijeva se da se člankom 4.14. (Nepostojanje izravnog učinka) ne sprječava priznavanje, provedba i izvršenje pravorijeka donesenih u skladu s ovim odjeljkom.
7. Za potrebe članka 1. Njujorške konvencije iz 1958. smatra se da su konačni pravorijeci doneseni u skladu s ovim odjeljkom arbitražni pravorijeci povezani s pritužbama koje proizlaze iz komercijalnog odnosa ili transakcije.

8. Podložno stavku 1. točki (b) podrazumijeva se da, ako je podnesena pritužba radi rješavanja spora u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe) stavkom 2. točkom (a), konačni pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom jest pravorijek u skladu s poglavljem IV. odjeljkom 6. Konvencije ICSID-a.

ČLANAK 3.58.

Uloga stranaka Sporazuma

1. Stranke ne daju diplomatsku zaštitu i ne podnose međunarodnu pritužbu u pogledu spora pokrenutog na temelju ovog odjeljka, osim ako se druga stranka nije pridržavala pravorijeka i nije poštovala pravorijek koji je u tom sporu donesen. Za potrebe ovog stavka diplomatska zaštita ne uključuje neslužbene diplomatske razmjene isključivo namijenjene olakšavanju rješavanja spora.
2. Stavkom 1. ne isključuje se mogućnost rješavanja spora na temelju odjeljka A (Rješavanje sporova između stranaka) u pogledu mjere opće primjene ako se tom mjerom navodno prekršio Sporazum i u pogledu koje je pokrenut spor o posebnom ulaganju u skladu s člankom 3.33. (Podnošenje pritužbe). Time se ne dovodi u pitanje članak 3.51. (Stranka koja nije u sporu) ili članak 5. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

ČLANAK 3.59.

Spajanje

1. Ako se dvije pritužbe ili više njih podnesenih u skladu s ovim odjeljkom temelje na istoj pravnoj osnovi ili istom činjeničnom stanju te proizlaze iz istih događaja i okolnosti, tuženik može predsjedniku suda podnijeti zahtjev za spajanje takvih pritužbi ili njihovih dijelova. U zahtjevu se navodi sljedeće:

- (a) imena i adrese stranaka u sporu povezanom s pritužbama za koje se traži spajanje;
- (b) opseg traženog spajanja; i
- (c) razlozi za taj zahtjev.

Tuženik dostavlja zahtjev svakom tužitelju iz pritužbe za koju tuženik traži spajanje.

2. Ako se sve stranke u sporu koji se odnosi na pritužbe za koje se traži spajanje dogovore o spajanju pritužbi, stranke u sporu predsjedniku suda podnose zajednički zahtjev u skladu sa stavkom 1. Predsjednik suda nakon primitka takvog zajedničkog zahtjeva osniva novo sudsko vijeće suda u skladu s člankom 3.38. (Sud) (dalje u tekstu „sudsko vijeće za spojene postupke”) koje ima nadležnost za sve pritužbe ili dio pritužbi koje podliježu podnošenju zajedničkog zahtjeva za spajanje.

3. Ako stranke u sporu iz stavka 2. ne postignu dogovor o spajanju u roku od 30 dana od dana kada zadnji tužitelj primi zahtjev za spajanje iz stavka 1., predsjednik suda osniva sudsko vijeće za spojene postupke u skladu s člankom 3.38. (Sud). Sudsko vijeće za spojene postupke preuzima nadležnost nad svim pritužbama ili dijelom pritužbi ako nakon razmatranja stajališta stranaka u sporu odluči da bi se takvim postupanjem najviše pridonijelo pravednom i učinkovitom rješavanju pritužbi te usklađenosti pravorijeka.
4. Sudsko vijeće za spojene postupke vodi svoj postupak na temelju pravila rješavanja sporova koja sporazumno odabiru tužitelji među pravilima iz članka 3.33. (Podnošenje pritužbe) stavka 2.
5. Ako tužitelji ne postignu dogovor o pravilima rješavanja sporova u roku od 30 dana od dana kada zadnji tužitelj primi zahtjev za spajanje, sudsko vijeće za spojene postupke vodi svoj postupak u skladu s arbitražnim pravilima UNCITRAL-a.
6. Sudska vijeća suda osnovana na temelju članka 3.38. (Sud) ustupaju nadležnost za pritužbe ili dijelove pritužbi nad kojima sudsko vijeće za spojene postupke ima nadležnost te se postupci takvih vijeća obustavljaju ili odgađaju, ovisno o slučaju. Pravorijek sudskog vijeća za spojene postupke koji se odnosi na dijelove pritužbi nad kojima je to vijeće preuzelo nadležnost obvezujući je za sudska vijeća koja imaju nadležnost nad preostalim dijelovima pritužbi od dana kada pravorijek postane konačan u skladu s člankom 3.55. (Konačni pravorijek).

7. Tužitelj iz postupka rješavanja spora može povući pritužbu ili njezin dio koji je predmet spajanja na temelju ovog članka, a takva pritužba ili njezin dio ne smije se ponovno podnijeti na temelju članka 3.33. (Podnošenje pritužbe).

8. Sudsko vijeće za spojene postupke na zahtjev tuženika na istoj osnovi i s istim učinkom kako je utvrđeno u stavcima 3. i 6. može odlučiti o preuzimanju nadležnosti nad cijelom pritužbom ili dijelom pritužbe obuhvaćenom područjem primjene stavka 1. koja se podnosi nakon pokretanja spojenog postupka.

9. Na zahtjev jednog od tužitelja sudsko vijeće za spojene postupke može poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se očuvala povjerljivost zaštićenih informacija tog tužitelja u odnosu na ostale tužitelje. Te mjere mogu uključivati dostavljanje uređenih verzija dokumenata koji sadržavaju zaštićene informacije drugim tužiteljima ili dogovore da dijelovi saslušanja budu zatvoreni za javnost.

POGLAVLJE 4.

INSTITUCIONALNE, OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 4.1.

Odbor

1. Stranke osnivaju Odbor koji se sastoji od predstavnika stranke EU-a i Vijetnama.

2. Odbor se sastaje jednom godišnje, osim ako on drukčije odluči, ili u hitnim slučajevima na zahtjev bilo koje stranke. Sastanci Odbora održavaju se naizmjenice u Uniji i Vijetnamu, osim ako stranke dogovore drukčije. Odborom supredsjedaju ministar za planiranje i ulaganje Vijetnama i član Europske komisije nadležan za trgovinu odnosno njihovi zamjenici. Odbor se dogovara oko rasporeda sastanka i utvrđuje dnevni red.

3. Odbor:

- (a) osigurava uredno funkcioniranje ovog Sporazuma;
- (b) nadzire i olakšava provedbu i primjenu ovog Sporazuma te promiče njegove opće ciljeve;
- (c) razmatra pitanja u pogledu ovog poglavlja koja mu uputi stranka;
- (d) ispituje teškoće do kojih može doći u provedbi poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka);
- (e) razmatra moguća poboljšanja poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka), posebno s obzirom na iskustvo i razvoja događaja u okviru drugih međunarodnih sudova;

- (f) na zahtjev bilo koje stranke ispituje provedbu svih uzajamno dogovorenih rješenja u pogledu spora na temelju poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka);
 - (g) ispituje nacrt radnih postupaka koji je sastavio predsjednik suda ili žalbenog suda u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 10. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 10.;
 - (h) ne dovodeći u pitanje poglavlje 3. (Rješavanje sporova) nastoji riješiti probleme koji bi mogli nastati u područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom ili rješava sporove koji bi mogli nastati u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma; i
 - (i) razmatra sva druga važna pitanja povezana s područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom.
4. Odbor u skladu s relevantnim odredbama ovog Sporazuma može:
- (a) raspravljati o pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ovog Sporazuma sa svim zainteresiranim stranama, uključujući privatni sektor, socijalne partnere i organizacije civilnog društva;
 - (b) razmatrati izmjene ovog Sporazuma i davati preporuke strankama o njima ili, u slučajevima posebno predviđenima u ovom Sporazumu, odlukama mijenjati odredbe ovog Sporazuma;

- (c) donositi tumačenja odredbi ovog Sporazuma, uključujući u skladu s člankom 3.42. (Mjerodavno pravo i pravila tumačenja) stavkom 4., koja su obvezujuća za stranke i sva tijela osnovana u skladu s ovim Sporazumom, uključujući arbitražna vijeća iz poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između stranaka) te sudove osnovane na temelju poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka);
- (d) donositi odluke ili davati preporuke kako je predviđeno ovim Sporazumom;
- (e) donijeti svoj poslovnik;
- (f) poduzeti sve druge radnje u okviru izvršavanja svojih dužnosti u skladu s ovim Sporazumom.

5. Odbor u skladu s relevantnim odredbama ovog Sporazuma i nakon ispunjivanja odgovarajućih zakonskih zahtjeva i postupaka stranaka može učiniti sljedeće:

- (a) donijeti odluke o imenovanju članova suda i članova žalbenog suda u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 2. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 3.; povećati ili smanjiti broj članova u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 3. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 4.; te razriješiti dužnosti člana suda ili žalbenog suda u skladu s člankom 3.40. (Etičke norme) stavkom 5.;

- (b) donijeti i naknadno izmijeniti pravila kojima se nadopunjavaju primjenjiva pravila rješavanja sporova iz članka 3.33. (Podnošenje pritužbe) stavka 4.; takva pravila i izmjene obvezujući su za sud i žalbeni sud;
- (c) donijeti odluku u kojoj se navodi da se članak 3. stavak 3. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti primjenjuje umjesto članka 3.46. (Transparentnost postupka) stavka 3.;
- (d) odrediti iznos honorara iz članka 3.38. (Sud) stavka 14. i članka 3.39. (Žalbeni sud) stavka 14. te svih ostalih naknada i troškova članova sudskog vijeća žalbenog suda i predsjednika suda i žalbenog suda u skladu s člankom 8.28. (Sud) stavcima 14. i 16. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavcima 14. i 16.;
- (e) pretvoriti honorar i druge naknade i troškove članova suda i žalbenog suda u redovnu plaću u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 17. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 17.;
- (f) donijeti ili odbaciti nacrt radnih postupaka suda ili žalbenog suda u skladu s člankom 3.38. (Sud) stavkom 10. i člankom 3.39. (Žalbeni sud) stavkom 10.;
- (g) donijeti odluku u kojoj navodi sve potrebne prijelazne mjere u skladu s člankom 3.41. (Multilateralni mehanizmi rješavanja sporova); i

- (h) donijeti dodatna pravila o naknadama u skladu s člankom 3.53. (Privremeni pravorijek) stavkom 5.

ČLANAK 4.2.

Donošenje odluka Odbora

1. Za potrebe ostvarenja ciljeva ovog Sporazuma Odbor ima ovlast donositi odluke u slučajevima predviđenima u ovom Sporazumu. Donesene odluke obvezujuće su za stranke, koje poduzimaju mjere potrebne za provedbu tih odluka.
2. Odbor strankama može dati odgovarajuće preporuke.
3. Sve odluke i preporuke Odbora donose se uz obostranu suglasnost.

ČLANAK 4.3.

Izmjene

1. Stranke mogu izmijeniti ovaj Sporazum. Izmjena stupa na snagu kada stranke razmijene pisane obavijesti u kojima se potvrđuje da su okončale primjenjive pravne postupke predviđene u članku 4.9. (Stupanje na snagu).

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. te u slučajevima predviđenima u ovom Sporazumu, stranke mogu u okviru Odbora donijeti odluku o izmjeni ovog Sporazuma. Time se ne dovodi u pitanje okončanje primjenjivih pravnih postupaka svake stranke.

ČLANAK 4.4.

Oporezivanje

1. Ništa u ovom Sporazumu ne utječe na prava i obveze Unije ili neke njezine države članice ili Vijetnama koji proizlaze iz bilo kojeg poreznog sporazuma između države članice Unije i Vijetnama. U slučaju bilo kakvog nepodudaranja između ovog Sporazuma i bilo kojeg poreznog sporazuma taj porezni sporazum ima prednost u mjeri u kojoj se odnosi na nepodudaranje.
2. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da se stranke tijekom primjene relevantnih odredbi njihova fiskalnog zakonodavstva sprječava da razlikuju porezne obveznike koji nisu u istom položaju, posebno u pogledu njihova mjesta boravišta ili mjesta gdje je njihov kapital uložen.
3. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da sprječava donošenje ili izvršavanje bilo koje mjere čiji je cilj sprječavanje izbjegavanja ili utaje poreza u skladu s poreznim odredbama sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugih poreznih dogovora ili domaćeg poreznog zakonodavstva.

ČLANAK 4.5.

Bonitetno izuzeće

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da sprječava stranku da donosi ili provodi mjere iz bonitetnih razloga, kao što su:
 - (a) zaštita ulagatelja, deponenata, osiguranika ili osoba prema kojima pružatelj financijskih usluga ima fiducijarnu obvezu; ili
 - (b) osiguravanje cjelovitosti i stabilnosti financijskog sustava stranke.
2. Mjere iz stavka 1. nisu strože više nego što je nužno za ostvarenje njihova cilja.
3. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao zahtjev stranci za otkrivanje informacija koje se odnose na poslove i račune pojedinačnih klijenata ili bilo kakve povjerljive ili zaštićene informacije koje su u posjedu javnih subjekata.

ČLANAK 4.6.

Opće iznimke

Podložno zahtjevu da se takve mjere ne primjenjuju na način koji bi činio sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije između zemalja u kojima prevladavaju slični uvjeti ili prikriveno ograničavanje obuhvaćenog ulaganja, ništa u članku 2.3. (Nacionalni tretman) i članku 2.4. (Tretman najpovlaštenije nacije) ne tumači se na način da sprječava bilo koju stranku da donese ili izvrši mjere:

- (a) potrebne radi zaštite javne sigurnosti ili javnog morala ili održavanja javnog reda;
- (b) potrebne radi zaštite života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka;
- (c) koje se odnose na zaštitu neobnovljivih prirodnih resursa ako se te mjere primjenjuju zajedno s ograničenjima za domaće ulagatelje ili ograničenjima domaće ponude ili upotrebe usluga;
- (d) potrebne za zaštitu nacionalnog blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti;

- (e) potrebne za osiguravanje postupanja u skladu sa zakonima ili propisima koji su u skladu s člankom 2.3. (Nacionalni tretman) i člankom 2.4. (Tretman najpovlaštenije nacije), uključujući one koji se odnose na:
- i. sprječavanje prijevarne i zavaravajuće prakse ili na rješavanje posljedica povreda ugovora;
 - ii. zaštitu privatnosti osoba u vezi s obradom i prosljeđivanjem osobnih podataka i zaštitu povjerljivosti osobnih evidencija i računa; ili
 - iii. sigurnost;
- ili

- (f) nisu u skladu s člankom 2.3. (Nacionalni tretman) stavkom 1., pod uvjetom da je razlika u tretmanu namijenjena osiguravanju učinkovitog ili pravičnog uvođenja ili naplate izravnih poreza u pogledu gospodarskih djelatnosti ili ulagatelja druge stranke¹.

¹ Mjere namijenjene osiguravanju pravičnog ili učinkovitog uvođenja ili naplate izravnih poreza uključuju mjere koje stranka poduzima u okviru svojeg poreznog sustava i koje:

- se primjenjuju na nerezidentne ulagatelje i pružatelje usluga na temelju priznanja činjenice da se porezna obveza nerezidenata određuje prema oporezivim stavkama koje potječu iz državnog područja stranke ili se nalaze na njemu;
- se primjenjuju na nerezidente kako bi se osiguralo uvođenje ili naplata poreza na državnom području stranke;
- se primjenjuju na nerezidente ili rezidente kako bi se spriječilo izbjegavanje ili utaja poreza, uključujući mjere za postizanje usklađenosti;
- se primjenjuju na korisnike usluga koje se pružaju na području ili iz područja druge stranke kako bi se za takve korisnike usluga osiguralo uvođenje ili naplata poreza koji potječu iz izvora na državnom području stranke;
- razlikuju ulagatelje i pružatelje usluga koji podliježu porezu na temelju stavki oporezivih u cijelom svijetu od drugih ulagatelja i pružatelja usluga, na temelju priznanja razlikovanja naravi porezne osnovice među njima; ili
- služe određivanju, dodjeli ili raspodjeli prihoda, dobiti, zarade, gubitka, odbitka ili knjiženja koji se odnose na rezidentne osobe ili podružnice ili između povezanih osoba ili podružnica iste osobe, kako bi se održala porezna osnovica stranke.

Porezni pojmovi ili pojmovi u točki (f) i ovoj bilješci određuju se u skladu s poreznim definicijama i pojmovima ili istovjetnim ili sličnim definicijama i pojmovima na temelju domaćih zakona i propisa stranke koja poduzima mjeru.

ČLANAK 4.7.

Posebne iznimke

Ništa u poglavlju 2. (Zaštita ulaganja) ne primjenjuje se na nediskriminirajuće mjere opće primjene koje poduzima bilo koji javni subjekt u provođenju monetarne ili tečajne politike. Ovaj članak ne utječe na obveze stranke na temelju članka 2.8. (Prijenos).

ČLANAK 4.8.

Iznimke u vezi sa sigurnošću

Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se na način da se:

- (a) od stranke zahtijeva pružanje informacija čije otkrivanje ona smatra protivnim njezinim ključnim sigurnosnim interesima;
- (b) stranku sprječava da poduzme bilo koje mjere koje smatra nužnima za zaštitu svojih ključnih sigurnosnih interesa:
 - i. u vezi s proizvodnjom oružja, streljiva i ratnog materijala i trgovinom njima te povezane s trgovinom drugim proizvodima i materijalima i s gospodarskim djelatnostima koje se izravno ili neizravno obavljaju za potrebe opskrbe vojne baze;

- ii. u vezi s pružanjem usluga koje se izravno ili neizravno obavljaju za potrebe opskrbe vojne baze;
 - iii. povezane s materijalima pogodnima za fisiju i fuziju ili materijalima iz kojih su takvi materijali dobiveni; ili
 - iv. poduzete u vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja u međunarodnim odnosima;
- (c) stranku sprječava da poduzme bilo koje mjere kako bi ispunila svoje obveze na temelju *Povelje Ujedinjenih naroda*, potpisane u San Franciscu 26. lipnja 1945., u svrhu održavanja međunarodnog mira i sigurnosti.

ČLANAK 4.9.

Primjena zakona i propisa

Članak 2.8. (Prijenosi) ne tumači se kao da stranku sprječava da na pravičan i nediskriminirajući način te na način koji ne čini prikriveno ograničavanje ulaganja primjenjuje svoje zakone i propise koji se odnose na:

- (a) stečaj, nesolventnost, oporavak i sanaciju banaka, zaštitu prava vjerovnika ili na bonitetni nadzor nad financijskim institucijama;

- (b) izdavanje financijskih instrumenata ili trgovanje njima;
- (c) financijsko izvještavanje ili vođenje evidencije o prijenosima ako je potrebna pomoć tijelima za provedbu zakona ili tijelima za financijski nadzor;
- (d) kaznena ili kažnjiva djela, prijevarne ili zavaravajuće prakse;
- (e) osiguravanje izvršenja presuda u sudskim postupcima; ili
- (f) socijalnu sigurnost, državne mirovinske programe ili obvezne programe štednje.

ČLANAK 4.10.

Privremene zaštitne mjere

U iznimnim okolnostima ozbiljnih poteškoća u funkcioniranju ekonomske i monetarne unije u Uniji ili, u slučaju Vijetnama, poteškoća u provedbi monetarne i tečajne politike odnosno opasnosti od takvih poteškoća, predmetna stranka može tijekom razdoblja koje nije dulje od godine dana poduzeti neophodne zaštitne mjere u pogledu prijenosa.

ČLANAK 4.11.

Ograničenja u slučaju poteškoća s bilancom plaćanja ili vanjskim financijama

1. Ako stranka ima ozbiljnih poteškoća s bilancom plaćanja ili vanjskim financijama ili postoji opasnost od takvih poteškoća, ona može donijeti ili provoditi zaštitne mjere u vezi s prijenosima, a te mjere ispunjuju sljedeće uvjete:

- (a) nediskriminirajuće su u usporedbi s trećim zemljama u sličnim situacijama;
- (b) ne prelaze ono što je nužno za otklanjanje poteškoća s bilancom plaćanja ili vanjskim financijama;
- (c) moraju biti u skladu sa *Statutom Međunarodnog monetarnog fonda*, ako je primjenjiv;
- (d) takve su da se njima izbjegava nanošenje nepotrebne štete komercijalnim, gospodarskim i financijskim interesima druge stranke; i
- (e) moraju biti privremene te se, kada se situacija poboljša, moraju postupno ukinuti.

2. Stranka koja donosi ili provodi mjere iz stavka 1. odmah obavještava drugu stranku o tim mjerama i što prije predstavlja raspored za njihovo ukidanje.

3. Ako se donesu ili provode mjere ograničenja na temelju stavka 1., odmah se održava savjetovanje u okviru Odbora, osim ako se savjetovanje održava u okviru drugog tijela. U okviru savjetovanja ocjenjuju se poteškoće s bilancom plaćanja ili vanjskim financijama koje su dovele do predmetnih mjera uzimajući u obzir, među ostalim, čimbenike kao što su:

- (a) vrsta i opseg poteškoća;
- (b) vanjsko gospodarsko i trgovinsko okruženje; ili
- (c) alternativne korektivne mjere koje su eventualno dostupne.

U okviru savjetovanja razmatra se usklađenost svih ograničavajućih mjera sa stavkom 1. Prihvaćaju se svi relevantni nalazi statističke ili činjenične naravi koje iznese Međunarodni monetarni fond, a u zaključcima se uzima u obzir ocjena bilance plaćanja i vanjske financijske situacije predmetne stranke koju je proveo Međunarodni monetarni fond.

ČLANAK 4.12.

Otkrivanje informacija

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da se od stranke zahtijeva stavljanje na raspolaganje povjerljivih informacija čijim bi se otkrivanjem ometalo izvršavanje zakonodavstva ili bi na drugi način bilo protivno javnom interesu ili koje bi mogle dovesti u pitanje legitimne komercijalne interese određenih javnih ili privatnih poduzeća, osim ako vijeće zatraži povjerljive informacije u okviru postupaka rješavanja sporova na temelju poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između stranaka). U takvim slučajevima vijeće osigurava potpunu zaštitu povjerljivosti.
2. Kada stranka Odboru dostavi informacije koje se smatraju povjerljivima u skladu s njezinim zakonima i propisima, druga stranka s tim informacijama postupa povjerljivo, osim ako stranka koja je dostavila informacije pristane na drukčije postupanje.

ČLANAK 4.13.

Stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum odobravaju stranke u skladu sa svojim primjenjivim pravnim postupcima.

2. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon dana kada stranke jedna drugu obavijeste o okončanju svojih primjenjivih pravnih postupaka za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Stranke mogu dogovorom odrediti drugi datum.
3. Obavijesti se šalju glavnom tajniku Vijeća Europske unije i Ministarstvu vanjskih poslova Vijetnama.
4. Ovaj se Sporazum može privremeno primijeniti ako se stranke tako dogovore. U tom se slučaju Sporazum privremeno primjenjuje od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon dana kada su se Unija i Vijetnam međusobno obavijestili da su njihovi primjenjivi pravni postupci za privremenu primjenu završeni. Stranke mogu dogovorom odrediti drugi datum.
5. U slučaju da se neke odredbe ovog Sporazuma ne mogu privremeno primijeniti, stranka koja ne može provesti takvu privremenu primjenu obavještava drugu stranku o odredbama koje se ne mogu privremeno primijeniti. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., pod uvjetom da je druga stranka okončala primjenjive pravne postupke za privremenu primjenu i u roku od 10 dana od obavijesti da se određene odredbe ne mogu privremeno primjenjivati ne izjavi prigovor, odredbe ovog Sporazuma koje nisu navedene u obavijesti privremeno se primjenjuju od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon obavijesti.
6. Stranka može okončati privremenu primjenu upućivanjem pisane obavijesti drugoj stranci. Takav prekid stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon obavijesti.

7. Ako se ovaj Sporazum ili neke njegove odredbe primjenjuju privremeno, pojam „stupanje na snagu ovog Sporazuma” znači datum privremene primjene. Odbor i ostala tijela osnovana na temelju ovog Sporazuma mogu izvršavati svoje dužnosti tijekom privremene primjene ovog Sporazuma. Sve odluke donesene u okviru izvršavanja tih dužnosti prestat će važiti jedino ako prestane privremena primjena ovog Sporazuma i ovaj Sporazum ne stupi na snagu.

ČLANAK 4.14.

Trajanje

1. Ovaj se Sporazum primjenjuje na neodređeno razdoblje.
2. Unija ili Vijetnam može u pisanom obliku obavijestiti drugu stranku o svojoj namjeri raskidanja ovog Sporazuma. Raskid proizvodi učinke od posljednjeg dana šestog mjeseca nakon dostave obavijesti.

ČLANAK 4.15.

Raskid

U slučaju raskida ovog Sporazuma u skladu s člankom 4.10. (Trajanje) odredbe poglavlja 1. (Ciljevi i opće definicije), članka 2.1. (Područje primjene), članka 2.2. (Ulagačke i regulatorne mjere i ciljevi) i članaka od 2.5. (Tretman ulaganja) do 2.9. (Subrogacija), relevantne odredbe poglavlja 4. i odredbe poglavlja 3. (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova između ulagatelja i stranaka) nastavljaju se primjenjivati u tijekom dodatnog razdoblja od 15 godina od dana raskida kad je riječ o ulaganjima ostvarenima prije dana raskida ovog Sporazuma, osim ako se stranke dogovore drukčije. Ovaj se članak ne primjenjuje u slučaju prestanka privremene primjene ovog Sporazuma i ako Sporazum ne stupi na snagu.

ČLANAK 4.16.

Ispunjenje obveza

1. Stranke poduzimaju sve opće ili posebne mjere koje su potrebne za ispunjenje njihovih obveza na temelju ovog Sporazuma. Stranke osiguravaju ostvarivanje ciljeva utvrđenih ovim Sporazumom.

2. Ako bilo koja stranka smatra da je druga stranka bitno prekršila Sporazum o partnerstvu i suradnji, ona može poduzeti odgovarajuće mjere u pogledu ovog Sporazuma u skladu s člankom 57. Sporazuma o partnerstvu i suradnji.

ČLANAK 4.17.

Osobe koje izvršavaju delegirane javne ovlasti

Osim ako je drukčije navedeno u ovom Sporazumu, svaka stranka osigurava da bilo koja pravna osoba, uključujući poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice ili određeni monopol, kojoj je stranka delegirala regulatorne, upravne ili druge javne ovlasti na bilo kojoj razini vlasti, kako je predviđeno u njezinu domaćem zakonodavstvu, pri izvršavanju tih ovlasti djeluje u skladu s obvezama te stranke kako su utvrđene na temelju ovog Sporazuma.

ČLANAK 4.18.

Nepostojanje izravnog učinka

Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao prenošenje prava ili nametanje obveza osobama, osim onih koje su nastale između stranaka na temelju međunarodnog javnog prava. Vijetnam u skladu sa svojim domaćim pravom može propisati drukčije.

ČLANAK 4.19.

Prilozi

Prilozi ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio.

ČLANAK 4.20.

Odnosi s ostalim sporazumima

1. Osim ako je drukčije predviđeno u ovom Sporazumu, prethodni sporazumi između Unije ili njezinih država članica i Vijetnama ne zamjenjuju se i ne raskidaju ovim Sporazumom.
2. Ovaj je Sporazum dio općih odnosa između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Vijetnama, s druge strane, kako je predviđeno u Sporazumu o partnerstvu i suradnji te čini dio zajedničkog institucionalnog okvira.
3. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da se od stranke zahtijeva da postupi na način koji nije u skladu s njezinim obvezama na temelju *Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije*, potpisanog u Marakešu 15. travnja 1994.

4. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma sporazumi između država članica Unije i Vijetnama navedeni u Prilogu 6. (Popis sporazuma o ulaganju), uključujući prava i obveze koji iz njih proizlaze, raskidaju se i prestaju važiti te ih zamjenjuje ovaj Sporazum¹.
5. U slučaju privremene primjene u skladu s člankom 4.13. (Stupanje na snagu) stavkom 4. primjena odredbi sporazuma iz Priloga 6. (Popis sporazuma o ulaganju) te prava i obveza koji iz njih proizlaze suspendira se od dana privremene primjene². Ako se ovaj Sporazum prestane privremeno primjenjivati, a ne stupi na snagu, suspenzija prestaje, a sporazumi iz Priloga 6. (Popis sporazuma o ulaganju) proizvode učinke³.
6. Ne dovodeći u pitanje stavke 4. i 5., pritužbu je moguće podnijeti na temelju sporazuma iz Priloga 6. (Popis sporazuma o ulaganju) i u skladu s pravilima i postupcima uspostavljenima u tom sporazumu pod uvjetom da:
- (a) pritužba proizlazi iz navodnog kršenja tog sporazuma do kojeg je došlo prije dana suspenzije primjene sporazuma u skladu sa stavkom 5. ili, ako primjena sporazuma nije suspendirana u skladu sa stavkom 5., prije dana stupanja na snagu ovog Sporazuma; i

¹ Stranke su suglasne da „klauzule o automatskom ukidanju odobrenja” uvrštene u sporazume navedene u Prilogu 6. (Popis sporazuma o ulaganju) isto tako prestaju važiti.

² Stranke su suglasne da se „klauzule o automatskom ukidanju odobrenja” uvrštene u sporazume navedene u Prilogu 6. (Popis sporazuma o ulaganju) isto tako suspendiraju.

³ Podrazumijeva se da zbog ove rečenice ne proizvode učinke oni sporazumi koji još nisu stupili na snagu ili su raskinuti u skladu s njihovim odredbama.

- (b) nije prošlo više od tri godine od dana suspenzije primjene sporazuma u skladu sa stavkom 5. ili, ako primjena sporazuma nije suspendirana u skladu sa v 5., od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma do dana podnošenja pritužbe.

7. Ne dovodeći u pitanje stavke 4. i 5., ako prestane privremena primjena ovog Sporazuma i ovaj Sporazum ne stupi na snagu, pritužba se može podnijeti na temelju ovog Sporazuma i u skladu s pravilima i postupcima uspostavljenima u ovom Sporazumu pod uvjetom da:

- (a) pritužba proizlazi iz navodnog kršenja ovog Sporazuma do kojeg je došlo tijekom razdoblja privremene primjene ovog Sporazuma; i
- (b) nije prošlo više od tri godine od dana prestanka privremene primjene do dana podnošenja pritužbe.

8. Podrazumijeva se da se pritužbu ne može podnijeti na temelju ovog Sporazuma i u skladu s pravilima i postupcima uspostavljenima u njemu ako pritužba proizlazi iz navodnog kršenja ovog Sporazuma do kojeg je došlo prije dana stupanja na snagu ovog Sporazuma ili, ako se ovaj Sporazum primjenjuje privremeno, prije dana privremene primjene.

9. Za potrebe ovog članka ne primjenjuje se definicija pojma „stupanje na snagu ovog Sporazuma” iz članka 4.13. (Stupanje na snagu) stavka 7.

ČLANAK 4.21.

Buduća pristupanja Uniji

1. Unija obavještava Vijetnam o svim zahtjevima za pristupanje trećih zemalja Uniji.
2. Za vrijeme pregovora između Unije i države kandidatkinje koja želi pristupiti Unija nastoji:
 - (a) dostaviti, na zahtjev Vijetnama i u mjeri u kojoj je to moguće, informacije o svim pitanjima obuhvaćenima ovim Sporazumom; i
 - (b) uzeti u obzir pitanja koja je postavio Vijetnam.
3. Unija obavještava Vijetnam o stupanju na snagu svih pristupanja Uniji.
4. Odbor ispituje sve učinke koje bi to pristupanje moglo imati na ovaj Sporazum dovoljno prije dana pristupanja treće zemlje Uniji.

5. Svaka nova država članica Unije pristupa ovom Sporazumu od dana svojeg pristupanja Uniji na temelju odgovarajuće klauzule u aktu o pristupanju Uniji. Ako se u aktu o pristupanju Uniji ne predvidi automatsko pristupanje države članice Unije ovom Sporazumu, predmetna država članica Unije pristupa ovom Sporazumu polaganjem akta o pristupanju pri glavnom tajniku Vijeća Unije i Ministarstvu vanjskih poslova Vijetnama ili njihovim pravnim sljednicima. Stranke na temelju odluke Odbora mogu uvesti sve nužne prilagodbe ili prijelazne mjere.

ČLANAK 4.22.

Teritorijalno područje primjene

Ovaj se Sporazum primjenjuje:

- (a) u pogledu stranke EU-a, na državnim područjima na kojima se primjenjuju *Ugovor o Europskoj uniji* i *Ugovor o funkcioniranju Europske unije* te pod uvjetima utvrđenima u tim ugovorima; i
- (b) u pogledu Vijetnama, na njegovu državnom području.

Upućivanja na „državno područje” u ovom Sporazumu shvaćaju se u tom smislu, osim ako je izričito predviđeno drukčije.

ČLANAK 4.23.

Vjerodostojni tekstovi

Ovaj Sporazum sastavljen je u dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom i vijetnamskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.